

LAPIN LIITTO

Lapin liiton talousarvio ja toimintasuunnitelma 2025 sekä taloussuunnitelma 2026–2027

Lapin liiton hallitus 28.10.2024 § 145
Lapin liiton valtuusto 25.11.2024

Sisällysluettelo

Maakuntajohtajan katsaus	1
Lapin liiton strategia.....	2
Tiivistelmä Lapin liiton tavoitteista vuodelle 2025.....	4
Painopiste 1: Kansainväliset suhteet ja yhteistyö muuttuneessa toimintaympäristössä	4
Painopiste 2: Olevat ja tulevat osajat ja asukkaat	5
Painopiste 3: Lapin kestäväen tulevaisuuden yhteensovittaminen sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen.....	6
Painopiste 4: Sujuvan työnteon, yhteistyön ja työhyvinvoinnin edistäminen	7
Toiminta ja tavoitteet vastuualueittain.....	9
Vaikuttaminen.....	9
Alueidenkäyttö.....	11
Kehittäminen ja rahoitus.....	16
Hallinto ja talous	19
Toiminta ja tavoitteet läpileikkaavassa toiminnoissa.....	21
Viestintä.....	21
Lapin EU-tietopiste	21
Kansainvälinen toiminta	22
Henkilöstösuunnitelma 2025–2027	25
Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2027	32
Jäsenkuntien ennakkolliset maksuosuudet 2025.....	36
Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta	37
Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	38

Maakuntajohtajan katsaus

Vuosi 2025 on vuosi, johon kohdistuu paljon muutoksia ja odotuksia. Lapin liitto organisaationa lähtee uuteen vuoteen hieman muuttuneena maakuntajohtajan siirryttyä heinäkuussa 2024 kansanedustajan tehtävään ja vs. maakuntajohtajan aloitettua uudessa tehtävässä loppuvuonna 2024. Lapin liiton hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi nimitettiin lokakuussa 2024 Olli Rainio, joka aloitti vastuullisessa tehtävässä Katri Kulmunin siirryttyä europarlamenttiin.

Vuonna 2025 nimetään uusi valtuusto ja hallitus kuntavaalien tuloksen perusteella. Viraston rooli uusien hallituksen ja valtuuston jäsenten perehdyttämisessä Lapin liiton tehtäviin on tärkeä ja siihen onkin toimintasuunnitelmassa ja budjetissa varauduttu esimerkiksi päättäjiille kohdennettujen iltakoulujen järjestämisellä.

Vuosi 2025 on keskeinen myös uuden Euroopan komission rahoitusohjelmakauden valmistelun näkökulmasta. Euroopan komission odotetaan jättävän lainsäädäntöehdotuksensa viimeistään kesäkuussa 2025. Uuden ohjelmakauden valmisteluun liittyen on kevästä 2024 alkaen julkaistu erilaisia selvityksiä ja raportteja, joissa linjataan tulevia painotuksia ja muutoksia. Edunvalvonnassa Lapin liitolla on tärkeä rooli varmistaa Lapille tärkeiden painopisteiden näkyminen edelleen ohjelmissa sekä varmistaa, että toimimme jatkossakin alueiden Euroopassa, jossa alueilla itsellään on päätösvalta rahoituksen suuntaamisessa alueen näkökulmasta tärkeimpiin kohteisiin.

Syksyn 2024 yritysbarometrin mukaan Lapin pk-yrittäjien suhdannenäkymä on koko maan keskiarvoa ja lähialueita parempi. Myös arviot työllisyyden, liikevaihdon ja kannattavuuden sekä investointien arvon ja innovaatioiden kehityksen osalta ylittävät valtakunnallisen keskitason. Lappi nähdään mahdollisuuksien maakuntana, mikä heijastuu työmäärän kasvuna aluesuunnittelussa. Teollinen muutos ja vihreä siirtymä näkyvät voimakkaasti myös kaivannaistoiminnan ja -teollisuuden aktiivisuutena, jopa 75 % Suomen malminetsinnästä toteutetaan tällä hetkellä Lapissa.

On kuitenkin tärkeää muistaa, että positiivisen taloudellisen kehityksen rinnalla on pitkäkestoisia haasteita, jotka hidastavat kehitystä. Lapin edunvalvontasuunnitelmassa vuodelle 2025 keskitytään sellaisten haasteiden ratkaisemiseen, joihin alueellisten toimenpiteiden lisäksi tarvitaan myös laajempia toimia ja päätöksiä.

Rovaniemellä 22.10.2024

Päivi Ekdahl

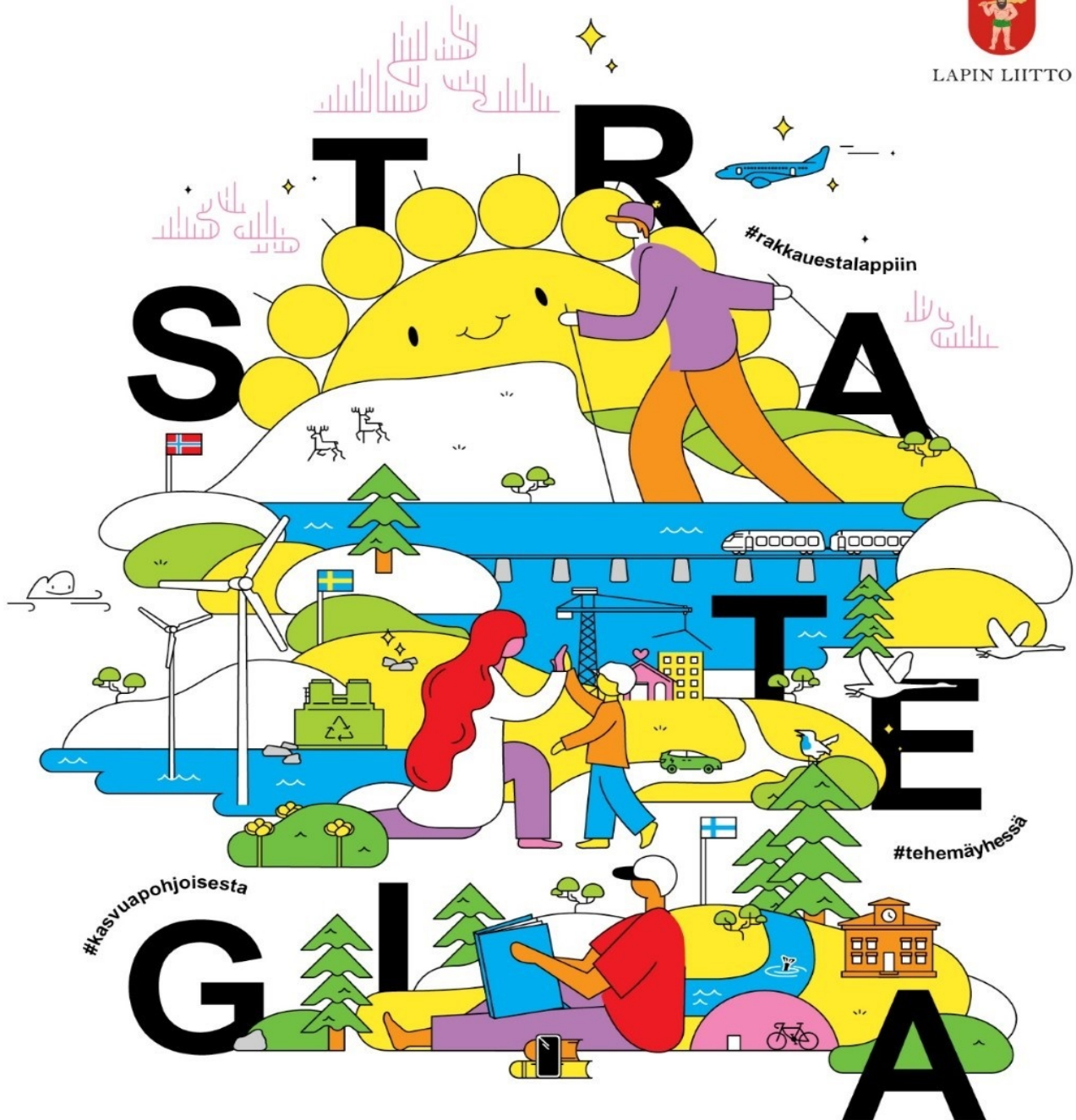
vs. maakuntajohtaja

Lapin liiton strategia

LAPIN LIITTO

Arvot

Aitous
Rohkeus
Vastuullisuus
Osaaminen

Missio

Olemme Lapin
kokoava voima,
asioiden yhteensovittaja
ja elinvoiman edistäjä.

Visio 2027

Lapin liitto on vaikuttava
kehittämisen kumppani.
Vauhditamme vastuullisesti
koko Lapin menestystä.

Strategiset painopisteet

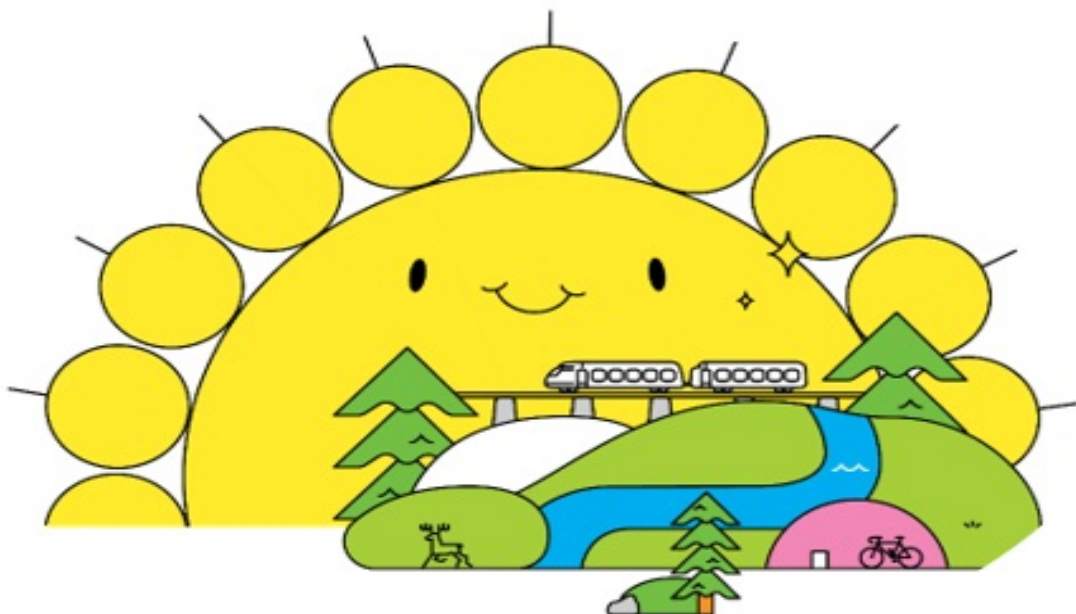
Lapin liiton toimintasuunnitelma ja seuranta on perinteisesti toteutettu vastuualueittain. Lapin liiton strategian valmistuttua syksyllä 2022 olemme liitossa määritelleet toiminnan painopisteet seuraaville vuosille. Painopisteet läpileikkaavat eri vastuualueet ja pyrimme liitossa yhä laajalaisempaan yhteistyöhön vastuualuerajat ylittäen. Myös toiminnan seuranta tehdään vastuualuerajat ylittäen. Tulevan vuoden toimintaa ja tavoitteita avataan ja tarkennetaan edelleen konkreettisilla toimenpiteillä vastuualuekohtaisesti.

Olemme valinneet Lapin liiton strategiassa toiminnan painopisteiksi vuodelle 2025:

- Kansainväliset suhteet ja yhteistyö muuttuneessa toimintaympäristössä
- Olevat ja tulevat osaajat ja asukkaat
- Lapin kestävä tulevaisuuden yhteensovittaminen sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen; sekä
- Sujuvan työnteon, yhteistyön ja työhyvinvoinnin edistäminen.

Lapin liitto lupaa **vaikuttavana kehittämisen kumppanina panostaa edelleen** vuonna 2022 sidosryhmäkyselyissä esille nousseisiin teemoihin:

- Toimimme aktiivisesti kentällä (jalkaudumme)
- Olemme kaikkien kumppaneiden helposti tavoitettavissa
- Lisäämme vuorovaikutusta päättäjiemme kanssa
- Viestimme aktiivisesti työstämme

Tiivistelmä Lapin liiton tavoitteista vuodelle 2025

Painopiste 1: Kansainväliset suhteet ja yhteistyö muuttuneessa toimintaympäristössä

Lapin liiton kansainvälisen toiminnan strategian mukaisina tavoitteina on Lapin elinkeinoelämän, logistiikan ja osaamisen tukeminen sekä yhteistyösuhteiden ja -rakenteiden ylläpitäminen, vahvistaminen ja uusien avaaminen.

Lapin liitossa tehdään kansainvälistä työtä kaikilla vastuualueilla.

Tavoite	Toteutus
<i>Rakennamme temaattisia kumppanuuksia Lapin älykkään erikoistumisen strategian pohjalta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Huolehdimme kansainvälisen näkyvyyden ja vaikuttamisen jatkuvuudesta ja vahvistamme kansainvälisiä verkostoja • Mining Hub –hankkeessa rakennamme mineraalialan verkostoyhteistyötä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa ja kansainvälisesti • Haemme NSB4Local – Interreg Europe -hankkeen puitteissa kansainvälisen yhteistyön avulla parhaita luontoperusteisia ratkaisuja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ja ratkaisujen näkymiseksi aluekehittämisessä. • Pyrimme DEBUTING – Interreg Europe – hankkeella parantamaan yritysten kilpailukykyä panostamalla sukupuolten väliseen tasa-arvoon, inklusiivisuuteen ja innovatiivisuuteen. • Teemme MountResilience-horisonttihankkeessa kansainvälistä yhteistyötä ilmasto-resilienssin ja sopeutumiskyvyn vahvistamiseksi Euroopan vuoristoisilla alueilla • Aktivoimme Picobello – Interreg Europe - hankkeessa osallistavien, kestävien ja esteettisten elinympäristöjen kehittämistä New European Bauhaus –aloitteen mukaisesti. • TALENT4S3 Interreg Europe -hankkeessa pyrimme vahvistamaan Lapin erityisosaajien veto- ja pitovoimaa ja siten edistämään Lapin älykästä erikoistumista.

<i>Edistämme rajaesteiden poistamista Pohjoismaissa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Teemme rajaesteiden poistamiseksi tiivistä yhteistyötä Ruotsin ja Norjan kanssa mm. Pohjoisen ohjelman toimeenpanossa ja viestinnässä • Edistämme Pohjoiskalotin neuvoston kautta rajat ylittävää liikkuvuutta, työmarkkinoita ja julkisten palveluiden tarjontaa • Toteutamme Lounaistuuli -hankkeen, CPMR ja Pohjoisen ohjelman alueiden kanssa sekä NATO – kehitykseen liittyen
<i>15th Fennoscandian Exploration and Mining (FEM 2025) week</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Valmistelemme vuoden 2025 toteutusta tiiviissä yhteistyössä suomalaisten, ruotsalaisten ja norjalaisten FEM-järjestäjäorganisaatioiden kanssa FEM-työryhmien kautta.
<i>Vaikutamme ohjelmakaudelle 2028–2034 valmisteltavien rahoitusohjelmien suunnitteluun</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistumme aktiivisesti sekä Interreg-rahoituksen että uuden Itäraja-rahoitusvälineen valmisteluun
<i>Vahvistamme Pohjois-Norjan ja -Ruotsin kanssa tehtävää liikennejärjestelmä yhteistyötä</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme Interreg Aurora -ohjelmasta rahoitettua New North -liikenne- ja logistiikkahanketta 2024–2026

Painopiste 2: Olevat ja tulevat osaajat ja asukkaat

Osaajapula haastaa myös Lapin – tarvitsemme muuttajia niin Suomesta kuin kansainvälisesti. Lappiin muuttajan pitää löytää työn ja asunnon lisäksi yhteisö mihin kuulua, harrastuksia ja hyvinvointia, koti. Näin myös pitovoiman osalta: lumovoimapolitiikassa ei riitä pelkkä erämaan eksotiikka, tarvitaan myös sujuvaa ja elämyksellistä arkea, ja mielenkiintoista työtä, sitä hyvää elämää.

Tavoite	Toteutus
<i>Etsimme uusia tapoja korkean osaamisen työvoiman veto- ja pitovoimaratkaisuihin.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Eurooppalaisten alueiden hyviin käytänteisiin tutustuminen lappilaisten sidosryhmäedustajien kanssa. • Keskustelun koordinaatio yhteisistä toimenpiteistä älykkään erikoistumisen painopisteiden osaamistarpeista.

<i>Päivitämme Lappi-brändin vastaamaan maakunnan tarpeita</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Lappi-brändi 2.0 -hanke päivittää alueen brändiä. Tavoitteena on Lapin tunnettuuden, veto- ja pitovoiman, elinvoiman ja kulttuurihyvinvoinnin kasvattaminen
<i>Koordinoimme ja kehitämme teemaan liittyviä keskeisiä verkostoja</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinoimme ja vaikutamme elinkeinojen edunvalvontatyöryhmässä, kuntajohtaja- ja kuntakaavoittajaverkostoissa ja kuntien viestintäverkostossa. • Edistämme Lapin edunajamista keskeisten ryhmien kautta maakunnassa sekä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa yhteistyössä, kansallisesti ja kansainvälisesti. • Koordinoimme järjestöneuvottelukunnan ja koulutussuunnitteluryhmän toimintaa.
<i>Toteutamme tiivistä kuntayhteistyötä</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Verkostomme kokoontuvat säännöllisesti ja edistämme kuntien toimintaa

Painopiste 3: Lapin kestävän tulevaisuuden yhteensovittaminen sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen

Rakennamme maailman puhtaimmassa maakunnassa kestävää kilpailukykyä, hyvinvointia ja menestystä. Kaiken kehittämisen lähtökohtana on ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys.

Toimivilla digitalisoiduilla ratkaisuilla luomme Lappiin uutta kasvua ja madallamme palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kuluja pitkien etäisyyksien maakunnassamme. Vuoropuhelulla ja vaikuttamalla julkiseen keskusteluun luomme uutta ymmärrystä monipuolisesta Lapista.

Tavoite	Toteutus
<i>Vaikutamme Pohjoisen ohjelman toimeenpanoon</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Teemme Lapin edunajamista ja yhteiskunnallista vaikuttamista eri areenoilla.
<i>Vauhditamme vihreää siirtymää ja digitalisaatiota</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistumme EU:n Vihreään Viikkoon Lapin vihreällä viikolla • Toteutamme Green Deal tiekarttaa • Laadimme maakunnallisen ilmasto- ja energiastrategian • Teemme maakuntana kiertotalouden Green Deal sitoumuksen

	<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme maakunnan Vihreää siirtymää ja kestävästä kehitystä NSB4Local ja Mount Resilience -hankkeissa.
<i>Edistämme Lapin tulevaisuutta ja vihreää siirtymää maakuntakaavoituksella yhteensovittamalla sidosryhmien ja lainsäädännön tavoitteita</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme vihreää siirtymää lausunnoillamme tuulivoima-, aurinkovoima- ja pumppuvoimalahankkeiden YVA- ja kaavoista. • Edistämme liikenteen päästöjen vähentämistä koko maakunnan kattavalla vaihemaakuntakaavalla. • Kolmella kaivoshanke vaihemaakuntakaavalla edistämme Euroopan omavaraisuutta kestävästi (Sakatti, Rajapalot ja Ikkari)
<i>Toimeenpanemme älykkään erikoistumisen uutta toimintamallia</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinoimme ja tuemme EAKR- ja JTF-rahoituksella Lapin älykkään erikoistumisen strategian toteuttamista • Tuemme Lapin älykkään erikoistumisen toimijoiden osallistumista strategian painopistealoja tukeviin kansainvälisiin verkostoihin, kumppanuuksiin ja hankkeisiin
<i>Varmistamme Lapin aluekehitysvarojen täysimääräisen ja tuloksekkaan hyödyntämisen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tuemme lappilaisten toimijoiden kehittämishankkeita sekä EU- että kansallisella rahoituksella • Vaikutamme Lapin aluekehitysvarojen aktiiviseen, tehokkaaseen ja tulokselliseen hyödyntämiseen • Tiivistämme rahoittajien ja maksajien yhteistyötä rahoitus- ja maksatusprosessin sujuvamman läpiviennin varmistamiseksi.
<i>Seuraamme ja vaikutamme aktiivisesti seuraavan ohjelmakauden koheesiorahoitusta koskevaan valmisteluun</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ajamme aktiivisesti Lapin ja koko pohjoisten harvaan asuttujen alueiden etua koheesio politiikan rahoitussuunnitelman ja lainsäädännön valmistelussa

Painopiste 4: Sujuvan työnteon, yhteistyön ja työhyvinvoinnin edistäminen

Palkan ja työtehtävän lisäksi osajien veto- ja pitovoimaan vaikuttaa muun muassa työpaikan ilmapiiri ja työnhyvinvointi. Yhdessä koko Lapin liiton henkilöstön kanssa kokoamissamme arvoissa nousee esiin oikeus tehdä työtä omilla persoonillamme, rohkeus kokeilla ja ajan tasalla oleva osaaminen. Olemme luotettava ja reippaasti yhteistä viestiä vievä yhteistyökumppani.

Tavoite	Toteutus
<i>Uuden valtuustokauden 2025–2028 käynnistäminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> Järjestämme edustajainkokouksen ja koordinoimme liiton toimielinten uudelleen järjestäytymistä, toiminnan käynnistämistä ja perehdytämme uudet valtuutetut Lapin liiton toimintaan.
<i>Kehitämme edelleen liiton henkilöstön hyvinvointia</i>	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme henkilöstösuunnitelmassa 2025–2027 toimintavuodelle asetetut tavoitteet
<i>Kehitämme hallinnon prosesseja ja päivitämme ohjeistuksia</i>	<ul style="list-style-type: none"> Uudistamme hankintaprosessejamme ja -ohjeita sekä kasvatamme viraston hankintaosaamista.
<i>Parannamme hallinnon järjestelmien käytettävyyttä</i>	<ul style="list-style-type: none"> Osallistumme palkkajärjestelmän kilpailutukseen ja käyttöönottoon Valmistelemme talousjärjestelmien ja asianhallinnan järjestelmien kehittämistä ja prosessien sähköistämistä.
<i>Kehitämme sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosesseja sekä parannamme tietosuojaa ja -tietoturva</i>	<ul style="list-style-type: none"> Päivitämme ohjeistuksia ja täsmennämme prosesseja. Lisäämme henkilöstön tietosuojan ja -turvan osaamista koulutuksin ja päivitetyn ohjeistuksin.
<i>Vahvistamme kuntiemme kaavoittajien tietopohjaa ja vuorovaikutusta</i>	<ul style="list-style-type: none"> Pidämme 1,5 kuukauden välein kuntakaavoittaja - etäyhteyspalavereita ajankohtaisista aiheista

Toiminta ja tavoitteet vastualueittain

Vaikuttaminen

Vuonna 2025 vaikuttamisen vastualueen keskeisenä tehtävänä on koordinoita lakisääteisen maakuntaohjelman toteutusta ja uuden maakuntaohjelman valmistelua. Samalla vahvistamme ja tiivistämme kuntayhteistyötä, tuemme keskeisten toimialojen kehittymistä ja edistämme Lapin matkailustrategian koordinaatiotyötä ja seuraamme strategian uudistumisen tarpeita. Vaikuttamisen vastualue edistää myös Kemi-Ounasjoen vaelluskalakantojen elvyttämistoimenpiteitä sekä koordinoi vaelluskalatyöryhmän toimintaa. Näiden lisäksi toteutamme kehityshankkeita kansallisen ja kansainvälisen rahoituksen puitteissa.

Lapin liiton hallitus hyväksyi vuonna 2023 lyhyen aikavälin edunajamissuunnitelman vuosille 2024–2025. Ohjelmaa päivitettiin syksyn 2024 aikana. Suunnitelman keskeisenä teemana on "Yhteinen Pohjoinen ohjelma". Ohjelman tavoitteena on yhteistyön tiivistäminen Ruotsin ja Norjan kanssa vihreän siirtymän, huoltovarmuuden ja rajaesteiden poistamisen edistämiseksi. Geopoliittisen tilanteen muutosten vuoksi Yhteinen Pohjoinen ohjelma on erityisen ajankohtainen. Se on hyväksytty myös Pohjoisen Suomen maakuntien liittojen sekä Lapin yrittäjien ja Lapin kauppakamarin yhteiseksi tavoitteeksi. Pohjoinen ohjelma on kirjattu hallitusohjelmaan ja työskentelemme vuonna 2025 sen toimeenpanon edistämiseksi.

Edistämme Lapin tavoitteiden saavuttamista keskittymällä vaikuttajaviestinnässä ja verkostoyhteistyössä hallitusohjelman toimeenpanoon sekä sen sisällä erityisesti pohjoisen ohjelman toimeenpanoon. Viestintää kohdennetaan valtion tulo- ja menoarvioiden sekä lisäbudjettien valmisteluun, lainsäädännön valmisteluun, kansallisten strategioiden ja politiikkaohjelmien valmisteluun, EU-politiikoihin ja -foorumeilla tapahtuvaan päätöksentekoon ja muihin valittuihin kansainvälisiin foorumeihin. Strategisten hankkeiden kautta tuetaan Lapin kehittymistä. Toimintavuonna 2025 järjestetään kuntavaalit ja aluevaalit sekä suunnitelmavuonna 2027 eduskuntavaalit.

Uuden Lapin maakuntaohjelman eli **Lappi-sopimuksen 2026–2029 laatiminen** toteutetaan toimintavuoden aikana laajasti eri sidosryhmiä osallistavalla prosessilla. Sisältöjä kerätään mm. verkostoja hyödyntämällä, työpajatyöskentelyllä sekä virallisella lausuntokierroksella. Aikataulutavoitteena on, että Lapin liiton valtuusto hyväksyy uuden Lappi-sopimuksen syksyn 2025 kokouksessaan.

Itä ja Pohjois-Suomen **metsätyöryhmän** tavoitteena on jakaa tietoa EU:n metsiin liittyvistä aloitteista EU-toimiston puolesta, sekä muodostaa alueiden yhteistä kantaa ja tarjota osaamista metsiin liittyvässä päätöksenteossa. Lapin **matkailun asiantuntijatyöryhmän** toiminnan keskiössä on edunajaminen ja Lapin matkailustrategian päivittäminen.

15th Fennoscandian Exploration and Mining (FEM 2025) järjestetään Levillä 27. – 31.10.2025. FEM on pääasiallisesti malminetsintä- ja kaivannaisalan ammattilaisille suunnattu informatiivinen kaupallinen verkostoitumis- ja koulutustapahtuma.

Teemme tiivistä ja vaikuttavaa verkostoyhteistyötä tavoitteiden edistämiseksi. Vaikuttamisen vastuualueen verkostoina toimivat **johdon strategiafoorumi, elinkeinojen edunvalvontatyöryhmä, kuntajohtajaverkosto, kunnanhallitusten puheenjohtajaverkosto ja koulutuksen yhteistyöryhmä sekä Strada -ryhmä.**

Kestävän tulevaisuuden ja vihreän siirtymän toteuttamiseksi edistetään **Lapin Green Deal -tiekartan** toimeenpanoa koordinoimalla ja kehittämällä Lapin vihreän siirtymän jaoston toimintaa. Vihreän siirtymän seurannan ja arvioinnin tueksi on otettu käyttöön vaikuttavuus- ja arviointimalli indikaattoreineen, jonka tarkoituksena on tuottaa jatkuvaa tilannekuvaa tiekartan etenemisestä ja tarvittavista toimista määriteltyjen vaikutusten saavuttamiseksi. Vihreän siirtymän jaoston aloitteesta Lappiin laaditaan Lapin liiton ja Lapin ELY-keskuksen yhteistyönä **ilmasto- ja energiastrategia** ja käynnistetään sen toimeenpano. Lisäksi Lapin liitto tekee vuoden 2025 aikana **Kiertotalouden Green Deal-sitoumuksen**, jolla sitoutujat tähtäävät Suomen Kiertotalouden strategiseen ohjelman edistämiseen. Tavoitteena on taittaa uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus, sekä kaksinkertaistaa resurssien ja materiaalien kiertotalousaste vuoteen 2035 mennessä.

Kemi–Ounasjoen Vaelluskalatyöryhmän keskeisimpänä tehtävänä on toimeenpanna vuonna 2022 päivitettyä toimenpidesuunnitelmaa. Vaelluskalakantojen elvyttämiseen tähtäviä hankkeita tavoitellaan toteutukseen. Työryhmä jatkaa tiivistä kuntayhteistyötä toteuttamalla kuntakierroksen vuoden 2025 aikana.

Vaikuttamisen tiimi johtaa ja koordinoi lakisääteisesti Lapin ennakoitintoimintaa yhdessä kehittämisen ja rahoitus -vastuualueen sekä Lapin ELY:n kanssa. Lisäksi (osana maakunnallista ennakoitintyötä) vuosina 2022–2025 tuotetaan vuosittain **Lapin tilanne- ja kehityskuva** sekä **Lapin suhdannekatsaus** yhteistyössä Lapin ELY:n kanssa. Lapin tilanne- ja kehityskuva toimii lähtökohdiana mm. Aluekehityskeskusteluille (ALKE-keskustelut). Raportit julkaistaan osana Lapin luotsi -ennakointisivuston sisältöjä.

Valtion palvelu- ja toimitilaverkko uudistus 2030 on käynnistynyt ja tavoitteena on, että valtion virastojen käyntiasiointi kootaan vaihteittain julkisen hallinnon yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin, joista saa laajasti myös kuntien, Kelan sekä soveltuvien osin hyvinvointialueiden palveluita. Lapin maakunnan osalta hankkeen suunnittelu ja toimeenpano on käynnistynyt vuoden 2024 alussa ja toimikausi jatkuu vuoden 2025 loppuun. Maakunnan liiton edustajista yhteysjohtaja toimii ryhmän puheenjohtajana ja kunta-asiantuntija sihteerinä. Rahoitus maakunnan liiton tehtäviin on saatu valtionvarainministeriön erityisvaltionavustuksena.

Syksyllä 2025 järjestetään talousarvion puitteissa yhteistyössä Itä-Lapin kuntayhtymän ja Lapin yrittäjien kanssa **Lapin kunta- ja aluekehityspäivät** Pelkosenniellä, Pyhätunturilla.

Käynnissä olevat hankkeet 2025

Vihreää siirtymää ja kestävyyttä edistetään useilla hankkeilla, kuten **NSB4Local – Interreg Europe-hankkeella**, jolla haetaan kansainvälisen yhteistyön avulla parhaita luontoperusteisia ratkaisuja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ja ratkaisujen näkymiseksi aluekehittämisessä.

Samoin kestävä kehitystä edistetään **MountResilience –horisonttihankeessa**, jossa tehdään kansainvälistä yhteistyötä ilmastoresilienssin ja sopeutumiskyvyn vahvistamiseksi Euroopan vuoristoisilla alueilla. Hankkeessa on mukana 47 kumppania 13 eri maasta. Hankepartnerina Suomessa toimivat Enontekiön ja Utsjoen kunnat, sekä Lapin liitto, Lapin Matkailuelinkeinon Liitto ja Luonnonvarakeskus. Suomessa Enontekiö ja Utsjoki toimivat hankkeen demonstraatioalueina.

Lapin liiton ja Lapin ELY-keskuksen yhteisessä **Lapin ilmasto- ja energiastrategiahankkeessa** Lapille laaditaan ilmastostrategia, joka pitää sisällään sekä hillinnän että sopeutumisen tavoitteet, keinot ja keskeiset toimenpiteet. Hankkeessa laaditaan myös energiastrategia, joka käsittelee energiakysymyksiä, paitsi ilmastonuutoksen hillinnän, myös aluekehityksen näkökulmasta

Lapland Mining hub –hanke tukee Lapin kaivannaisalan kilpailukykyä vahvistamalla alaan liittyvien tahojen verkostoyhteistyötä alueellisesti, Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa sekä kansainvälisesti. Lapilla, johtavana kaivannaisalan maakuntana, on EU:n tavoitteiden saavuttamisessa merkittävä roolinsa. Kehitettävän verkostotyömallin avulla sitoutetaan toimijat yhteistyöhön, parannetaan tiedonkulkua ja edesautetaan uusia innovaatioita Lapin alueella.

Lounaistuuli –hanke toteutetaan yhdessä CPMR:n (Euroopan merellisten perifeeristen alueiden verkosto) ja Pohjoisen ohjelman alueiden kanssa sekä Nato- kehitykseen liittyen. Hankkeella edistämme Pohjoisen ohjelman toimeenpanoa ja rakentumista myös Ruotsissa ja Norjassa. Hyödynnämme uusia verkostoja edunajamisessa sekä selvitämme Nato-jäsenyyden aluetaloudellisia vaikutuksia.

Lappi-brändi 2.0 -hanke päivittää alueen brändiä. Tavoitteena on Lapin tunnettuuden, veto- ja pitovoiman, elinvoiman ja kulttuurihyvinvoinnin kasvattaminen. Laajan osallistamisen kautta työskentelemme yhdessä Lapin eri kuntien, asukkaiden, toimijoiden ja verkostojen kanssa. Tulosten pohjalta aluebrändiä päivitetään vastaamaan nykypäivän Lapin tarjoamia mahdollisuuksia ja tarpeita. Samalla toteutamme Lapin luovien alojen ja kulttuurin kasvuohjelman.

Uudet hankkeet

Kuntien ilmastotyön tukemiseen kytkeytyen voimme osallistua mm. Future of renewable clean energy in municipalities –LIFE -hankkeeseen ja Nordic Energy Research – hankkeeseen. Osallistumme myös osatoteuttajana Lapin AMK:n hallinnoimaan, matkailun kasvuvaikutusten hallintaan liittyvään hankkeeseen yhteistyössä Lapin Matkailuelinkeinon liiton ja Kauppakamarin kanssa. Lisäksi suunnitteilla on maakunnallinen, Lapin liiton hallinnoima hanke, jossa pyritään edistämään erityisesti nuorten osallisuutta ja sitä kautta lisäämään hyvinvointia.

Alueidenkäyttö

Aluesuunnittelun vastuualueen tavoitteena on luoda alueidenkäytön puitteet maakunnan pitkäjänteiselle kestäväälle kehittämiselle ja menestymiselle laajalla vuorovaikutuksella. Lapilla on historiallinen mahdollisuus kehittää väyläverkostoaan kaksoiskäytön ansiosta.

Kohti koko Lapin kattavaa vaihemaakuntakaavoitusta

Aluesuunnittelun päätehtävinä vuosien 2025–2027 aikana on valmistella Lapin 1. vaihemaakuntakaava päätettäväksi marraskuun 2027 maakuntavaltuustoon, päivittää merialuesuunnitelma ympäristöministeriön johdolla 2027 mennessä ja johtaa pohjoisen alueen alueellista liikenne ja -logistiikkayhteistyötä yhdessä Pohjois-Suomen sekä Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin kanssa New North -hankkeen avulla. Kolmen kaivoshankemaakuntakaavan ohjaus ja prosesseista huolehtiminen ajoittuu myös vuosille 2024–2027. Vihreän siirtymän paineet lisäävät liiton antamien lausuntojen määrää ja siihen käytettävää resurssia. Lapissa oli syksyllä 2024 vireillä 17 tuulivoimahanketta, kolme kaivoshanketta, kaksi pumppuvoimalaa ja yksi sulatto.

Koko maakunnan kattava vaihemaakuntakaavoitus alkaa

Seudullisen kokonaismaakuntakaavoituksen jälkeen suunnittelemme Lapin voimassa olevien maakuntakaavojen päivittämistä kolmella koko maakunnan kattavalla vaihemaakuntakaavalla, joista ensimmäinen on liikennettä ja turvallisuutta koskeva kokonaisuus 2025–2027. Vuonna 2025 on tarkoitus kuuluttaa maakuntakaava vireille, tuoda nähtäville osallistumis- ja arviointisuunnitelma, teettää tarvittavia NATURA –arviointeja liikenneväylien osalta sekä kartoittaa selvitystarpeita. Prosessi edellyttää useita lakisääteisiä neuvotteluita jo alkuvaiheessa eri tahojen kanssa (saamelaiskäräjät, koltat, paliskunnat, viranomaiset) lukuisten työneuvotteluiden lisäksi. Tavoitteena on osoittaa Tunturiradan yhteys Lapin liikennestrategian mukaisesti. Energian osalta tavoitteet täsmentyvät jatkoneuvotteluissa. Tuulivoima voi siirtyä 2. koko maakunnan kattavaan vaihemaakuntakaavaan, joka käsittää mm. matkailun aluerakennetta ja ekologisia yhteyksiä. 3. vaihemaakuntakaavan jää aluerakenteen muut osat ja mahdolliset muut päivitykset. Tavoitteena on saada voimassa olevat maakuntakaavat päivitettyä 2036 vuoteen mennessä. Jos 1. vaihemaakuntakaava on valtuustossa marraskuussa 2027, mahdollisten valitusten käsittely Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa kestää 2029–2030 saakka, mikäli valituksia etenee KHO:n voimaantulo on vasta noin 2031–2032. Valtion väylähallinto voi hyväksyä väyläsuunnitelmia vasta tämän jälkeen. Vaihemaakuntakaavoitus priorisoidaan kaivoshankkeiden vaihemaakuntakaavoituksen edelle.

Lainsäädäntö muuttuu

Hallitusohjelmassa ja EU:n lainsäädäntövalmisteluissa on paljon alueidenkäytön suunnitteluun ja luvitukseen vaikuttavia asioita. Maankäyttö- ja rakennuslaki jakautuu 2025 rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki. Alueidenkäyttölain uudistaminen etenee eduskuntaan vuoden 2025 aikana hyväksyttäväksi ja voimaan 2026. Tietomallipohjaista kaavoitusta ohjaava laki tuli voimaan 1.1.2024, minkä myötä maakunnanliitosta tuli rekisterinpitäjä. Lain siirtymäaika on vuoden 2029 alkuun saakka. Kaavaprosessien pitkän keston takia uusien maakuntakaavojen laadinta on

aloitettava uudessa tietomallipohjaisessa järjestelmässä. Muutoksen vaikutusta resursseihin selvitetään vielä yhdessä muiden maakuntaliittojen kanssa.

Maakuntakaavoitus on kestävä tulevaisuuden edistämistä yhteensovittamalla

Lapin liitto huolehtii maakuntakaavan ja merialuesuunnitelman laatimisesta sekä maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun kehittamisestä ja koordinoinnista. Maakuntakaavan ja merialuesuunnitelman hyväksyy maakuntavaltuusto. Alueidenkäyttölain tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen. Osallistamisessa siirrytään resurssien johdosta sähköiseen osallistamiseen. Pidämme paikan päällä mahdollisesti vain seudullisia tilaisuuksia ja teemaseminaarin kaavoituksen alussa. Maakuntakaava edistää ja tukee Lappi-sopimuksen ja sen tulevaisuuskuvan 2040 tavoitteita luomalla oikeudelliset edellytykset yksityiskohtaisemmalle toteutussuunnittelulle kunnissa ja väylähallinnossa. Sovitamme yhteen maakuntakaavoituksessa maakunnan tarkoituksenmukaista aluerakennetta, ekologista kestävyttä, ympäristön ja talouden kannalta kestäviä liikenteen ja teknisen huollon järjestelyjä, vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttöä, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimista. Poronhoito ja saamelaiden kotiseutualue ovat Lapin erityispiirteitä, joihin liittyy erityislakien edellyttämiä neuvottelu ja yhteensovittamisvelvoitteita.

Valmistelussa kolme kaivoshanke vaihemaakuntakaavaa

Pohjois-Lapin maakuntakaavasta tehtyihin valituksiin odotetaan päätöksiä hallinto-oikeudesta vuosien 2025 ja 2026 aikana. Sakatin vaihemaakuntakaavan valmisteluaineiston asetamme nähtäville 2025. Liitolla on kaivosyhtiön kanssa sopimus vaihemaakuntakaavan laatimisesta, missä kaivosyhtiö sitoutuu korvaamaan aiheutuvat kulut. Lapin liitto huolehtii kaavaprosessista ja ohjaa kaava-aineiston sisältöä sekä järjestää viranomaisneuvottelun ja poronhoitolain 53 §:n mukaisen neuvottelun. Valmisteluaineisto käsitellään ohjausryhmässä ja hallituksessa valmisteluvaiheen kuulemista varten 2025 sekä laadimme vastineet ja mahdolliset muutokset kaavaan kuulemisesta saadun palautteen perusteella. Ohjausryhmän käsittelyn ja hallituksen päätöksen mukaisesti valmistelemme vaihemaakuntakaavan ehdotuksen viranomaiskuulemista varten 2026. Tavoitteena on asettaa viimeistely vaihemaakuntakaavan ehdotus nähtäville ja saattaa ohjausryhmän käsittelyn jälkeen hallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksymismenettelyyn. Kuulemisesta saadun palautteen, vastineiden ja mahdollisten muutosten jälkeen viimeistely vaihemaakuntakaava Lapin liiton hallitus voi valitusajan kuluttua määrätä vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman (MRL 201 §). Vaihemaakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu. Ohjaamme lausunnon laatimista mahdollisiin valituksiin. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös saadaan arviolta vuonna 2029. Jos ja todennäköisesti vaihemaakuntakaavan hyväksyminen vaatii luonnonsuojelulain 39 §:n mukaista valtioneuvoston päätöstä Naturasta poikkeamiseen, kaavoitusprosessin kesto pitenee noin kahdella – kolmella vuodella.

Rajapalojen ja Ikkarin vaihemaakuntakaavojen osalta seuraamme ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) valmistumista ja varaudumme vuoden 2025 Ikkarin vaihemaakuntakaavan valmisteluaineiston nähtävillä pitoon ja palautteen käsittelyyn Sakatin kaivoshankemaakuntakaavan kohdalla esitetyllä lailla.

Kunnat voivat hyväksyä kaivoksia koskevat yleiskaavansa vasta vaihemaakuntakaavan jälkeen.

Merialuesuunnitelman päivittäminen laajalla yhteistyöllä maakuntien kesken

Kaavoituksessa on arvioitava valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset. Mikäli kaavan toteuttamisella voi olla todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia toisen valtion alueella, on toimitettava ilmoitus ympäristöministeriölle, joka vuorostaan ilmoittaa asiasta toiselle valtiolle. Merialuesuunnittelussa noudatetaan vastaavasti naapurivaltioiden kuulemismenettelyä. Merialuesuunnitelman tarkoituksena on parantaa merellisten elinkeinojen harjoittamisen edellytyksiä ja meriympäristön tilaa sovittamalla yhteen eri toimialojen tarpeita. Potentiaaleja esitetään muun muassa energiantuotantoon, meriliikenteeseen, kalastukseen ja vesiviljelyyn sekä matkailuun ja virkistyskäyttöön.

Merialuesuunnittelun toinen kierros käynnistettiin kaikissa rannikon maakuntien liitoissa alkuvuonna 2024, ja tavoitteena on päivittää merialuesuunnitelma vuosien 2024–2027 aikana. Vuoden 2025 aikana keskitytään Merenkäytön Vision muodostamiseen yhteistyössä rannikon maakuntien liittojen kesken merellisiä sidosryhmiä, asiantuntijoita ja viranomaisia osallistaen. Tarkasteltavia merellisiä sektoreita on 11 ja läpileikkaavia teemoja neljä: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, ilmastoviisas merialuesuunnittelu, merellinen monikäyttö, sekä huoltovarmuus ja turvallisuus. Merialuesuunnitteluun liittyy useita kansainvälisiä hankkeita, jotka tukevat maakuntien liittojen merialuesuunnittelutyötä.

MSP-EGD-hankkeella (6/2023–12/2025) varmistetaan merialuesuunnittelun ja -suunnitelmien integroiminen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoiteasetteluun ja siten yhteiskunnan vihreän siirtymän tukeminen merialuesuunnittelun keinoin. MSP-EGD -hankkeessa valmistuu kaksi laajaa erillisselvitystä, jotka käsittelevät merellistä huoltovarmuutta ja turvallisuutta, sekä merellisten toimialojen aluetaloudellisia vaikutuksia.

Baltic Sea2Land -hankkeessa (1/2023–12/2025) tukee merialuesuunnittelun 2. suunnittelukierrosta tuottamalla tietoa sinivihreän infrastruktuurin huomioimisesta merialuesuunnittelussa ja merituulivoiman ja kalastuksen/kalaston yhteensovittamisesta, sekä tukemalla merialuesuunnittelun, merenhoidon ja vesienhoidon aiempaa tiiviimpää kansallista ja alueellista yhteistyötä. Hankkeen toimet kotimaassa sijoittuvat Varsinais-Suomen lisäksi Kymenlaakson, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin rannikkoalueille.

Oceanids-hanke (12/2023–7/2026) tukee merialuesuunnittelun 2. suunnittelukierrosta tuottamalla tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista satamien ja merenkulun operointiin. Hankkeessa tarkastellaan merialuesuunnittelun roolia satamien ja merenkulun tarpeiden huomioimisessa muuttuvassa ilmastossa.

Vuonna 2025 varaudutaan aloittamaan kansainvälinen merialuesuunnittelun **MariPark**-hanke, mikäli rahoitus saadaan Interreg Europe -ohjelmasta. Hankkeen toisena suomalaisena partnerina on Luonnonvarakeskus, jonka kanssa valmistaudutaan mittavaan merellisen monikäytön tarkasteluun Suomen merialueilla.

Varaudutaan aloittamaan kansainvälinen merialuesuunnittelun **SEABaS**-hanke keväällä 2025, mikäli rahoitus saadaan Interreg Baltic Sea -ohjelmasta. Hanketta vetää Helcom ja partnereina ovat Itämeren maat ja tutkimuslaitoksia. Hankkeen toteutuminen tukee päivitettävän merialuesuunnitelman SEA-prosessia, eli strategista rajat-yliittävien ympäristövaikutusten arviointia.

Turvallisuutta koko Suomelle Lapin liikennejärjestelmää kehittämällä

Liikennejärjestelmäsuunnittelussa Venäjän hyökkäyssodan seurauksena huoltovarmuus ja sotilaallinen liikkuvuus korostuvat. Vastaamme Lapin liikennejärjestelmätyöryhmän kokoontumisista. Edistämme Lapin uudistettua liikennestrategiaa 2036/2050. Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategian seuraamme ja edistämme yhdessä pohjoisten maakuntien kanssa Pohjois-Pohjanmaan liiton johdolla 2025 vuoden aikana.

Pohjoismaista yhteistyötä liikenteen ja logistiikan teemoissa

Toimeenpanemme Interreg Aurora –ohjelmasta rahoitettua n. 2 milj. euron **New North –liikenne ja logistiikkahanketta** 2023–2026. Hankkeen työpaketit ovat: sujuvat kuljetusketjut, huoltovarmuus, sähköinen lentoliikenne ja vihreät kuljetuskäytävät. Tavoitteena on vastata pohjoisen alueen tulevaisuuden investointipotentiaalin toteutumiseen, huoltovarmuuteen sekä liikenteeseen ja logistiikkaan liittyvän teknologian kehittymisen mahdollisuuksiin. Lapin liitto toimii hankkeen pääpartnerina.

Hanke kattaa Lapin, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan liittojen yhteistyön Suomessa, Merenkurkun neuvoston Kvarkenin sekä Västerbottenin ja Norrbottenin alueiden Ruotsissa, sekä Tromsin, Nordlandin ja Finnmarkin alueiden Norjassa. Hanke saa tukea myös laajalta yhteistyöryhmältä varmistaakseen tiedonkulun ja vuorovaikutuksen sujuvuuden.

Kuntien kaavoittajille tietoa ja vuorovaikutusta

Aluesuunnittelun vastuualueella järjestämme noin 1,5 kuukauden välein säännöllistä etäyhteydellä pidettävää ajankohtaispalaveria kuntakaavoittajille, jossa annamme ajankohtaistietoa, edistämme parhaiden käytäntöjen leviämistä ja kokoamme havaintoja Lapin tilannekuvaan.

Vastuualueen suurena haasteena on osaavan henkilöstön riittävyys ja tietomallipohjaisen kaavoituksen kysymykset. Mikäli lausuntomäärät kasvavat vielä, vaihemaakuntakaavoitus tarvitsee resursseja lisää tai kunnilta tulee aloitteita uusista kaivoshanke tms. vaihemaakuntakaavoista, kokonaiskehityksen sisällä hallitus tekee tarvittaessa ratkaisuja, joissa aluesuunnittelun resurssit varmistetaan lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Kehittäminen ja rahoitus

Toimintavuoden aikana vastuualueella tulee korostumaan vaikuttaminen tulevaan EU-ohjelmakauteen, koheesiorahoitukseen turvaamiseen sekä rahoitusohjelmien sisältöihin. Panostamme rahoitustoiminnan onnistumisten ja vaikuttavuustarinoiden kokoamiseen ja viestintään.

Lapin liitolla käytettävissä olevalla EU- ja Suomen kansallisella rahoituksella edistetään maakuntaohjelman mukaista toimintaa ja laajennetaan lappilaisten toimijoiden verkostoja Pohjoismaissa ja Euroopassa

Lapin liitto pyrkii varmistamaan EU-rahoituksen täysimääräisen hyödyntämisen muun muassa lisäämällä aktivointia alueellisiin, valtakunnallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin huomioiden erityisesti Lapin kunnat sekä ns. kaksoiskehittämisen mahdollisuudet.

Vastuualueella toteutetaan vuonna 2025 organisaatio- ja henkilöstöjärjestelyjä, joilla on vaikutusta rahoitustehtävien lisäksi muuhun sidosryhmätyöhön. Järjestelyillä varmistetaan rahoitusprosessien toimivuus ja sujuvuus yhdessä hallinnon vastuualueen kanssa.

Rahoitusohjelmat

Rahoitusohjelmien toimeenpanossa tehdään tiivistä yhteistyötä erityisesti ELY-keskuksen kanssa. Vastuualueen rahoittajat osallistuvat verkostoihin, ja yhteistyötä Lapin kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa pyritään lisäämään.

Uudistuva ja Osaava Suomi – Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelma 2021–2027

Lapin liitto toimii ohjelmassa välittävänä toimielimenä ja myöntää kehittämisrahoitusta Euroopan aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston mukaisille hankkeille. Lapin liitto johtaa maakunnan aluekehittämistyötä ja vastaa Lapin maakunnan yhteistyöryhmän alaisista suunnittelu-, yhteistyö- ja lausuntonenettelyistä sekä kokousjärjestelyistä.

Interreg Aurora 2021–2027-ohjelman hallintoviranomaisena toimii Norrbottenin lääninhallitus Ruotsin Luulajassa. Ohjelmasihteeristö on hajasijoitettu ohjelma-alueelle. Vastuualueen työntekijä huolehtii osaltaan ohjelman toimeenpanosta ja avustaa asiakkaita siihen liittyvissä kysymyksissä.

Interreg Pohjoinen periferia ja Arktis (NPA) 2021–2027 –ohjelman kansallinen yhteyspiste Lapin liitossa informoi hanketoimijoita ohjelmasta ja hakukierroksista, toimii suomalaisten hanketoimijoiden tukena ja järjestää heille vuosittaisen toimijatapaamisen. Vuonna 2025 NPA-ohjelmassa järjestetään yhdessä Interreg Aurora –ohjelman kanssa hanketoimijoiden teemakohtainen klusterointihaku, jonka avulla tavoitellaan ohjelmarajojen ylittävää osaamisen ja verkostojen tiedonvaihtoa sekä uusia aloitteita.

Interreg –ohjelmille myönnettävän Suomen kansallisen rahoituksen hallinnointitehtävä

Lapin liitto vastaa Interreg Aurora, Interreg Pohjoinen Periferia ja Arktis - sekä Interreg Europe - ohjelmiin suunnattavan Suomen kansallisen rahoituksen myöntämisestä, tuen maksamisesta suomalaisille tuensaajille ja rahoituksen jatkotoimenpiteistä. Vuonna 2025 aikana tehdään osassa

ohjelmista viimeiset rahoitushaut, jonka jälkeen vastinrahoituksen valmistelun painopiste siirtynee näiltä osin muutoshakemusten käsittelyyn.

Kolarctic CBC 2014–2020 – ohjelmassa Lapin liitto on toiminut hallintoviranomaisena. Ohjelman loppuraportti viimeistellään ja jätetään Euroopan Komissioon vuoden 2025 aikana.

Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman määrärahoja (AKKE) on vastannut hyvin mm. kuntien kehittämistarpeisiin ja nopeisiin toimenpiteisiin. Vuonna 2025 käytetään aikaisempina vuosina käytettäväksi myönnettyä rahoitusta, jota myönnetään maakuntaohjelman mukaisesti, alueen vahvuuksiin ja erikoistumiseen perustuviin lyhytkestoisii selvitys-, kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin.

Maakuntien yhteisestä edunvalvonnasta hallitusohjelmaan 2023–2027 huolimatta kansallisen aluekehittämisen vuosittaista määrärahaa ei sisällytetty vuoden 2024 budjettiin. Tämä heikentää kykyämme vastata erilaisiin äkillisiin muutoksiin sekä kaventaa tuen myöntämisen mahdollisuuksia siltä osin, kun maakunnan kehittämistarpeet eivät sovi EU-rahoitusohjelmien sisältöihin ja vaatimuksiin.

Älykäs erikoistuminen ja koordinaatio

Älykkään erikoistumisen strategian toimeenpanon koordinoiti ja kehittäminen sekä toiminnan tulosten seuranta liittyvät keskeisesti Lapin liiton rahoitustehtävään. Lapin älykkään erikoistumisen strategian tavoitteena on ohjata tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostuksia ratkaisuihin, jotka auttavat maakuntaa sopeutumaan muuttuviin olosuhteisiin sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän tuomiin haasteisiin. Lapin liitolla on strategian koordinoiti-, seuranta-, arviointi- ja päivitysvastuu, minkä tueksi on perustettu Maakunnan yhteistyöryhmän toimesta kaksi kertaa vuodessa kokoontuva koordinaatioryhmä edustaen laaja-alaisesti maakunnan TKI-toimijoita.

Älykkään erikoistumisen strategian koordinaatioon ja kehittämiseen kuuluvat keskeisesti näkyminen ja vaikuttaminen kansainvälisissä verkostoissa ja strategisissa kumppanuuksissa, joiden jatkuvuudesta tulee huolehtia. Kansainvälisiä verkostoja vahvistetaan paitsi yleisessä Euroopan maiden ja alueiden sekä Euroopan komission kanssa toteutettavassa yhteistyössä, myös erityisesti toteuttamalla kansainvälisiä hankkeita.

Klusteri- ja ohjelmatyön kautta ylläpidetään vaikuttamisyhteyksiä kansallisiin (mm. maakunnat, ministeriöt) ja kansainvälisiin (Euroopan komissio, naapurimaat) toimijoihin. Kaikkien näiden verkostojen ylläpitäminen vaatii panostuksia. Oman alueen toimijoiden aktivoinnilla parannetaan rahoitusohjelmien tarjoamien resurssien hyödyntämistä.

Lapin liitto koordinoi aluekehittämisen kansainvälistymisen johtoryhmän työskentelyä. Lapin liiton osalta kansainvälistymisen johtoryhmän työtä ohjaa Lapin liiton kansainvälinen strategia.

Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyö

Yhteistyö Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueella tapahtuu rakennerahasto-ohjelman toteuttamisen, yhteisen älykkään erikoistumisen ohjelman toimeenpanon, pohjoisten harvaan asuttujen alueiden

(NSPA) verkoston sekä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen edunvalvontatoimiston kautta. Verkostoissa käsitellään yhteisiä aluekehitykseen ja edunvalvontaan liittyviä asioita ja tehdään yhteisiä aloitteita ja lausuntoja sekä jatketaan aktiivista vaikuttamista ja edunvalvontaa sekä kansallisiin että kansainvälisiin päättäjiin.

Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistä älykkään erikoistumisen strategiaa toimeenpannaan esimerkiksi kohdentamalla ylimaakunnallisia rahoitushakuja strategian painopisteisiin laajemman kuin maakuntakohtaisen toiminnan vahvistamiseksi. Euroopan komission älykkään erikoistumisen asiantuntijoilta saadaan suositukset strategian toimeenpanon tueksi loppuvuodesta 2024, joita hyödynnetään vaikuttavan yhteistyön toteuttamiseksi.

Vastuualueen hanketoiminta

Kehittämisen ja rahoituksen vastuualueella toteutetaan strategisesti tärkeitä hankkeita, joihin pääasiassa saadaan rahoitus muiden rahoittajien kuin Lapin liiton myöntämästä rahoituksesta, nämä hankkeet ovat yleensä kansainvälisiä.

Picobello-hanke aktivoi osallistavien, kestävien ja esteettisten elinympäristöjen kehittämistä New European Bauhaus -aloitteen mukaisesti. Vuonna 2025 hankkeessa laaditaan alueellinen analyysi aloitteen mahdollisuuksista Lapissa sekä sparrataan alueen toimijoita ideoimaan teemaa toteuttavia hankkeita.

TALENT4S3-hankkeessa edistetään Lapin älykästä erikoistumista erityisosaajien pito- ja vetovoimaa vahvistamalla. Vuonna 2025 eurooppalaiset hankekumppanit sidosryhmineen vierailevat Lapissa tutustuen alueemme hyviin käytäntöihin osaajien veto- ja pitovoimassa.

DEBUTING-hankeella pyritään parantamaan yritysten kilpailukykyä panostamalla sukupuolten väliseen tasa-arvoon, inklusiivisuuteen ja innovatiivisuuteen sekä näiden kautta osaltaan vastaamaan rekrytoinnin haasteisiin. Vuonna 2025 tavoitteena on vaikuttaa Lapin älykkään erikoistumisen strategian toimeenpanosuunnitelmaan.

Hallinto ja talous

Toimintavuoden aikana hallinnon vastuualueella tulee korostumaan liiton toimielinten uudelleen järjestäytyminen kuntavaalien tuloksena, työhyvinvoinnin kehittäminen sekä toiminnan ja prosessien kehittäminen hyödyntäen digitalisaation mahdollisuuksia. Panostamme hallinnon ohjeistuksien selkeyttämiseen ja jatkamme riskienhallinnan kehittämistä.

Vuonna 2025 Suomessa käydään **kuntavaalit** ja ne vaikuttavat merkittävästi myös Lapin liiton eri toimielimiin. Kuntien edustajainkokous valitsee joka neljäs vuosi kuntavaalien tulosten perusteella Lapin liiton valtuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Hallinnon ja talouden vastuualue vastaa edustajainkokouksen järjestämisestä ja kokousjärjestelyistä.

Luottamuselimet, niiden kokoonpanot ja toimikaudet perustuvat lainsäädäntöön, Lapin liiton perussopimukseen sekä hallintosääntöön. Maakuntavaltuusto koostuu jäsenkuntien valtuutetuista ja käyttää kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa. Lisäksi toimielimiä ovat maakuntahallitus, maakunnan yhteistyöryhmä ja sen sihteeristö sekä tarkastuslautakunta, joiden uudelleen järjestäytyminen ja toiminnan käynnistäminen toteutetaan toimintavuonna 2025.

Hallinto ja talous –vastuualueen tehtävänä on varmistaa ja kehittää henkilöstöhallinnon toimivuutta sekä koordinoita ja edistää liiton henkilöstön työhyvinvointia. **Työhyvinvoinnin kehittämisen** tavoitteet on esitetty tarkemmin kappaleessa henkilöstösuunnitelma 2025–2027. Toimintakauden 2025 aikana toimitilojen myyntiä jatketaan. Myynnin ohella nykyisiä tiloja pyritään kehittämään yhteistyössä henkilöstön kanssa vastaamaan monipaikkatyön tarpeita ja lisäämään työhyvinvointia. Lisäksi työhyvinvoinnin parantamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi jatkamme henkilöstöhallinnon ohjeiden, kuten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja varhaisen tuen mallin, päivitystä.

Kehitämme jatkuvasti rekrytoinnin toimintamalleja sekä panostamme henkilöstömme työhyvinvointiin varmistaaksemme positiivisen työnantajaimagon säilymisen. Vuonna 2024 olemme päivittäneet ja yksinkertaistaneet rekrytointiprosessejamme. Tätä kehitystyötä jatkamme edelleen. Lisäksi kehitämme perehdytysprosesseja ja osaamisen kehittämisen prosesseja hyödyntäen muun muassa vuosittaisia kehityskeskusteluja.

Lapin liitto uudisti **palkkausjärjestelmänsä** tehtäväkohtaisten palkkojen osalta 1.6.2023 alkaen ja henkilökohtaisten lisien osalta 1.6.2024 alkaen. Kannustavaa palkkausta kehitetään edelleen ja sen rinnalla uudistetaan myös Lapin liiton muistamissääntö. Palkkauksen osalta seurataan työmarkkinaneuvotteluja tasopalkkajärjestelmästä ja tehdään tarvittaessa muutokset palkkausjärjestelmään.

Lapin liiton johtoryhmä on valinnut vuoden 2024–2025 sisäisen tarkastuksen kohteeksi **hankinnat ja niihin liittyvät prosessit**. Vaikka sisäisen tarkastuksen tulokset ovat käytettävissä vasta keväällä 2025, olemme jo tunnistanee tarpeen kehittää liiton hankintaohjeistusta ja kasvattaa hankintaosaamista läpileikkaavasti vastuualueilla toimintavuoden aikana.

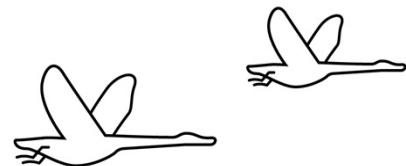

Toimintavuonna on tavoitteena **parantaa useiden järjestelmien käytettävyyttä**, minkä johdosta ensi vuodelle kohdistuu useita kilpailutuksia ja mahdollisia uusien järjestelmien ja toimintamallien käyttöönottoja. Kilpailutuksia on tulossa muun muassa palkkahallintoon, työterveyspalveluihin sekä pankkiohjelmaan. Lisäksi selvityksiä on tarpeen tehdä mm. talousjärjestelmien osalta sekä maksatusohjelmien hakemusten käsittelyn sujuvoittamiseksi sähköistämällä prosessia. Toiminnan kehittäminen tulee olemaan haastavaa vähäisten henkilöstö- ja talouden resurssien vuoksi, mutta niiden toteuttaminen on olennaista, jotta virasto voi vastata nykypäivän vaatimuksiin.

Hallinto ja talous vastaa Lapin liiton **rakennerahastotehtävien maksatustehtävistä, sekä Interreg-ohjelmien valvonnasta**. Nykyiset Interreg-ohjelmat käynnistyivät jo vuonna 2021, mutta valvonta- ja maksatustehtävien osalta toiminnan volyyymi kasvoi huomattavasti syksyn 2023 ja 2024 aikana, mikä näkyi myös henkilöresurssien kasvuna. Euroopan aluekehitysrahaston 2024–2027 ohjelmakauden maksatustehtävät käynnistyivät keväällä 2024, jolloin myös uusien maksatusprosessien kehittäminen päästiin käynnistämään. Maksatustehtävien kehittämiseksi ja tehostamiseksi Lapin liitossa on otettu käyttöön vuonna 2024 riskiperusteinen otantamenetelmä, minkä kehittämistä jatketaan toimintavuonna 2025. Lisäksi toimintamallien edelleen kehittämistä ja prosessien sähköistämistä jatketaan muun muassa selvittämällä asianhallinnan kehittämistä tukemaan hakuprosesseja ja vähentämään manuaalisia käsittelyvaiheita sekä tiivistämällä yhteistyötä rahoittajien kanssa rahoitus- ja maksatusprosessin sujuvamman läpiviennin varmistamiseksi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistä jatketaan edelleen tulevana toimintavuotena. Kehittämistä lähdetään toteuttamaan laatimalla riskienhallinnan toimintaohje ja sisäisen tarkastuksen toimintaohje sekä terävöittämällä sisäisen valvonnan prosessia. Vuosisuunnittelussa on tavoitteena edetä riskien kartoituksesta riskianalyyysien laadintaan. Hyödynnämme riskikartoituksen sekä sisäisen tarkastuksen tuloksia työssämme ja kehitämme työtämme niiden pohjalta.

Tulevana vuonna Lapin liitossa keskitytään myös parantamaan sekä **kehittämään tietosuojaa ja tietoturvaa**. Turvaamme osaamisen kouluttamalla henkilökuntaa ja harjoittelemalla aktiivisesti. Teemme aktiivista yhteistyötä tietoturvan parantamiseksi ICT-palveluntarjoajan kanssa.

Toiminta ja tavoitteet läpileikkaavassa toiminnoissa

Viestintä

Lapin liiton viestinnässä vuonna 2025 keskitytään tukemaan organisaation strategisia tavoitteita, vahvistamaan Lappi-brändiä sekä lisäämään vaikuttavuutta paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Viestintämme on monikanavaista, avointa ja aktiivista, ja se tukee lappilaista hyvinvointia ja elinvoimaa Lapin liiton strategisten painopisteiden mukaisesti.

Lapin liitossa jokainen työntekijä toimii viestijänä. Viestintäpäällikön tehtävä on strategisen viestinnän suunnittelun lisäksi kehittää henkilöstön viestintäosaamista ja varmistaa, että koko organisaatio toimii yhtenäisesti viestinnällisissä tavoitteissa. Koulutamme ja ohjaamme henkilöstöä säännöllisesti, jotta jokainen osaa viestiä selkeästi ja proaktiivisesti omassa työssään.

Sosiaalinen media, uutiskirjeet ja Lapin liiton verkkosivut ovat keskeisiä kanavia, joita kehitetään jatkuvasti. Panostamme erityisesti LinkedIniin ja Instagramiin osallisuuden lisäämiseksi ja vuorovaikutuksen vahvistamiseksi. Lisäksi jalkaudumme tapahtumiin ja tilaisuuksiin, jotta Lapin liiton ääni kuuluu ja näkyy mahdollisimman laajasti. Median kanssa tehtävä aktiivinen yhteistyö on myös olennainen osa vaikuttavuuden kasvattamista.

Lappi-brändi 2.0 -hankkeessa viestinnän rooli korostuu, sillä sen avulla päivitämme viestiämme ja toimintatapojamme kertoa Lapin vetovoimatekijöistä ja ainutlaatuisuudesta niin paikallisesti kuin kansainvälisesti.

Viestinnän painopiste on olennaisten ja vaikuttavimpien toimenpiteiden toteuttamisessa strategisten tavoitteiden mukaisesti. Näin varmistamme, että viestintämme tukee Lapin liiton toimintaa tehokkaasti ja johdonmukaisesti.

Lapin EU-tietopiste

Kokonaisturvallisuus, vihreä siirtymä ja taloudellinen kilpailukyky ovat Lapin EU-viestinnän keskiössä vuonna 2025.

Lapin EUROPE DIRECT -tietopisteen toiminta keskittyy edistämään Euroopan unionin painopisteitä Lapissa, kuten kokonaisturvallisuutta, ilmastonmuutoksen hillintää ja vihreää siirtymää, sekä alueen taloudellista kilpailukykyä ja digitalisaatiota. Lapin EU-tietopisteen kautta viestitään EU:n toimista, erityisesti alueen kansalaisten näkökulmasta, korostaen EU:n roolia demokratian ja yhdenvertaisuuden edistämisessä.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Edistämme EU-aiheista yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa ja viestimme aktiivisesti EU DIRECT Lappi -palvelupisteen palveluista.
- Avaamme EU-kokonaisuuksia kansalaisille alueellisesta näkökulmasta sekä sanallisesti että visuaalisesti.
- Olemme tiiviissä vuoropuhelussa Lapin median kanssa ja tarjoamme mahdollisuuksia perehtyä EU-teemoihin.
- Teemme näkyväksi EU:n nykyisiä painopisteitä, erityisesti nuorten näkökulmasta.
- Järjestämme tietoa EU-ohjelmien ja -rahoitusten vaikutuksista ja nostamme esiin alueellisia esimerkkejä vaikuttavista hankkeista.
- Hyödynnämme laajoja verkostoja ja kehitämme viestintäkanavia tarpeen mukaan, esimerkiksi BELC-yhteistyön kautta.
- Kehitämme EU DIRECT Lappi -palvelupisteen toiminnasta pitkäjänteistä ja suuntaamme katseemme tulevaisuuteen.
- Reagoimme alueella ilmenevään EU-aiheiseen disinformaatioon ja teemme yhteistyötä sen torjumiseksi.

Kansainvälinen toiminta

Kansainvälisen yhteistyön rakenteet ovat olleet murroksessa geopolitisessa maailmantilanteessa nopealla tahdilla tapahtuvien muutosten ja epävarmuuden vuoksi. Rakenteita ja verkostotoimintaa kehittämällä saamme pienilläkin resursseilla aikaiseksi vaikuttavia toimia, jotka vahvistavat Lapin näkyvyyttä ja asemaa kansainvälisen toiminnan keskiössä.

Lapin liiton kansainvälisen toiminnan strategian mukaisina tavoitteina on Lapin elinkeinoelämän, logistiikan ja osaamisen tukeminen sekä yhteistyösuhteiden ja –rakenteiden ylläpitäminen, vahvistaminen ja uusien avaaminen.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto ajaa Itä- ja Pohjois-Suomen etuja Brysselissä. Se edistää IP alueen kansainvälistymistä ja osaamisen tunnettuisuutta EU:ssa, aluekehityksen painopisteitä ja rakennerahastokauden ohjelman toteutusta vaikuttamalla mm. EU-rahoitusmahdollisuuksiin. Toimisto täydentää maakuntien liittojen edunajamistyötä välittämällä alueen näkemyksiä Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja muiden keskeisten toimijoiden tietoon. Toiminnan painopisteet määritellään yhdessä EU-toimiston johtoryhmän (Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntajohtajat) kanssa.

Vuonna 2025 erityisen tärkeässä roolissa on EU:n tulevan alue- ja rakennepolitiikan valmistelun seuranta ja siihen vaikuttaminen. Loppuvuodesta 2024 valmistuva OECD:n toteuttama tarkastelu pohjoisen harvaan asuttujen alueiden keinoista kehittää potentiaaliaan ja tuoda lisäarvoa kestäväan aluekehitykseen, vihreään siirtymään ja EU:n arktiseen politiikkaan, julkistetaan Brysselissä alkuvuodesta 2025. Myös tätä raporttia hyödynnetään Euroopan komission suuntaan tehtävässä monivuotisen rahoituskehityksen edunajamisessa.

Toimisto järjestää säännöllisiä tapaamisia ja tiedonvaihtoa Itä- ja Pohjois-Suomen alueen asiantuntijatyöryhmien kanssa, sekä vaikuttaa uuden komission ja vasta valitun Euroopan parlamentin työskentelyyn johtoryhmän kanssa laaditun vaikuttamissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Toimiston toimintaa on suunniteltu edelleen kehitettäväksi vuoden 2025 aikana esimerkiksi hyödyntämällä hybridimalleja kokouksissa ja vierailuissa sekä käynnistämällä webinaareja maakunnille ajankohtaisista teemoista.

Itä- ja Pohjois-Suomen keskeinen tavoite EU-koheesioedunvalvonnassa on harvaan asuttujen alueiden erityiskorvauksen säilyminen ja muu IP alueen rahoituksen turvaaminen myös tulevaisuudessa. Itä- ja Pohjois-Suomen edunvalvontaa tehdään tiiviissä yhteistyössä NSPA-verkoston kanssa. Pääpaino on koheesioedunvalvonnassa, mutta myös muiden teemojen nosto on tärkeää.

Suomen valtio on päättänyt irtautua **Barentsin alueen multilateraalisesta yhteistyöstä**, koska sen jatkamista ei katsota enää niin tärkeäksi sen jälkeen, kun Venäjä on irtautunut Barentsin Euroarktisesta neuvostosta. Suomen ministeriöiden mielestä Barentsin alueen pohjoismainen yhteistyö voidaan korvata muilla, olemassa olevilla rakenteilla. Lapin liitto on osallistunut yhteistyöhön Barentsin alueneuvoston ja -komitean jäsenenä. Kansainvälisestä sopimuksesta irtautumiseen liittyvän vuoden irtisanoutumisajan vuoksi Suomi on mukana yhteistyössä vuoden 2025 ajan, mutta maakunnat voivat itse harkita yhteistyöhön osallistumisen tavan viimeisenä toimintavuotena. Lapin liitossa ei nähdä aiheelliseksi osallistua verkoston toimintaan vuonna 2025, vaan resurssit keskitetään uusien yhteistyön toimintamallien rakentamiseen.

Pohjoiskalottiyhteistyötä tehdään pääasiassa Pohjoiskalotin neuvoston puitteissa Norjan ja Ruotsin pohjoisimpien maakuntien kanssa. Pohjoiskalotin neuvoston sihteeristö siirtyy Luulajaan, Region Norrbotteniin vuoden 2025 alussa, kun Region Norrbotten ottaa hoitaakseen neuvoston puheenjohtajuuden vuosiksi 2025–2027. Keskeisiä painopisteitä ovat aluepoliittinen yhteistyö, rajat ylittävän liikkuvuuden, työmarkkinoiden ja julkisten palveluiden tarjonnan edistäminen, ympäristöalan yhteistyö sekä kulttuuri- ja kansalaisten välinen yhteistyö valtioiden rajojen yli. Toiminnan rahoitus tulee pääosin Pohjoismaiden ministerineuvoston aluekehityksen ja aluesuunnittelun ohjelmasta 2025–2030.

Lapin liitto valitsee poliittisen edustajan Pohjoiskalotin neuvostoon, joka pitää vuosittain yhden fyysisen ja 1–2 etäkokousta. Lapin liiton koordinoima kunnanjohtajien kokous valitsee lisäksi Lapin kuntien edustajan Pohjoiskalotin neuvostoon. Neuvoston alaiseen valmisteluryhmään (BG, joka vastaa hallitusta) Lapin liitto nimeää yhden virkamiesedustajan. Valmisteluryhmä vastaa neuvoston hallinnosta sekä Rajaneuvonnan toiminnan koordinaatiosta ja valvonnasta. Puheenjohtajamaakunta toimii valmisteluryhmän puheenjohtajana

Pohjoiskalotin neuvoston alaisuudessa toimivat Rajaneuvonta Ruotsi-Suomi-Norjan konttorit Torniossa ja Storfjordissa. Ne jakavat tietoa rajat ylittävässä toiminnassa huomioitavista asioista, rekisteröivät ja etsivät ratkaisuja alueella esiin tulleisiin rajaesteisiin sekä Rajaneuvonnan yhteydessä toimivien EURES-neuvojen kautta edistävät Pohjoismaiden rajat ylittävää liikkuvuutta. Rajaneuvonnan toimintaa rahoittavat myös Ruotsin Ulkoministeriö ja Tromsin maakuntahallitus.

Pohjoiskalotin neuvoston alaisuudessa toimii lisäksi ympäristö- ja luonnonsuojeluviranomaisten yhteistyöverkosto, Pohjoiskalotin ympäristöneuvosto, jonka jäsenet edustavat ELY-keskusta, Norrbottenin lääninhallitusta sekä Norjassa aluehallintovirastoa vastaavia Pohjoiskalotin organisaatioita. Ympäristöneuvosto toteuttaa omaa kestävän kehityksen ohjelmaa, joka pohjautuu pohjoismaiseen ympäristöohjelmaan ja YK:n Agenda 2030 ohjelmaan.

Pohjoiskalotin neuvosto suunnittelee hakemusta Interreg Aurora –ohjelmaan vuonna 2025. Sillä pyritään kehittämään neuvoston ja Rajaneuvonnan toimintaa tehokkaammaksi ja lisäämään toiminnan vaikuttavuutta.

Alueiden välistä yhteistyötä tehdään myös **pohjoisten harvaan asuttujen alueiden NSPA-verkostossa**, jota alueiden Brysselin toimistot ylläpitävät. Suomesta verkostossa ovat mukana Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat, Ruotsista Norrbottenin, Västerbottenin, Jämtland Härjedalenin sekä Västernorrlandin läänit ja Norjasta Tromssa-Finmarkin ja Nordlannin maakunnat.

Kansainvälistä toimintaa on Lapin liitossa tehty perinteisesti myös **kahdenvälisissä suhteissa** lähialueyhteistyönä ja elinkeinoelämälähtöisenä yhteistyönä. Kahdenväliset suhteet perustuvat aina sopimukseen. Lähialueyhteistyösopimus on solmittu Tromsan ja Finmarkin fylken kanssa. Lähialueyhteistyössä tavoitteena on laaja-alainen verkottuminen ja kumppanuuden vahvistaminen sekä yhteistyöverkostojen rakentaminen niin, että niitä voidaan hyödyntää kulloinkin esille nousevissa erilliskysymyksissä. Parhailaan osana Lounaistuuli-hanketta Lapin liiton johdolla kootaan Suomen Lapin, Ruotsin Norrbottenin ja Norjan Finmarkin, Tromssan ja Nordlannin alueiden poliittisten päätöksentekijöiden verkostoa, jonka tavoitteena on suunnitella ja rakentaa tiiviimpää yhteistyötä alueiden välillä niin, että voimme yhteisillä aluekehittämisen ja edunvalvonnan toimilla tulevaisuudessa paremmin sopia ja edistää yhteisiä tavoitteita. Tavoitteena on myös päivittää ja laajentaa lähialueyhteistyösopimuksia.

Lapin liitto liittyi **Perifeeristen merellisten alueiden liittoon (CPMR)** maaliskuussa 2023. CPMR on vaikutusvaltainen kansainvälinen yhteistyöjärjestö, joka toimii 24 maassa ja kokoaa yhteen 150 aluetta. Organisaatio on jaettu kuuteen alueelliseen komissioon. Itämeren komissio koostuu järjestön jäsenalueista Itämeren alueella, mukaan lukien Suomi, Ruotsi, Saksa ja Viro. Itämeren komission hallituksen puheenjohtajana toimii Tomas Mörtzell Västerbottenista Ruotsista.

CPMR on tunnettu yhtenä vaikutusvaltaisimmista alueellisista organisaatioista Brysselissä. Sen pääsihteeristö on tiiviisti verkostoitunut EU:n päätöksentekijöiden ja valmistelijoiden kanssa. Järjestö kerää ennakoivaa tietoa EU:sta ja vaikuttaa aktiivisesti sen politiikkapäätöksiin. Se myös tuottaa ja julkaisee analyysejä, jotka hyödyttävät sen jäsenalueita, ja harjoittaa tehokasta lobbausta.

Järjestön keskeisenä tavoitteena on lisätä alueiden osallistumista EU:n integraatiokeskusteluun ja kaventaa kilpailukykyeroja EU:n keskeisten seutujen ja perifeeristen seutujen välillä. Järjestön toimialoja ovat EU:n aluekehityspolitiikka, saavutettavuuteen ja maahanmuuttoon liittyvät kysymykset, meri- ja kalastuspolitiikka sekä energiapolitiikka.

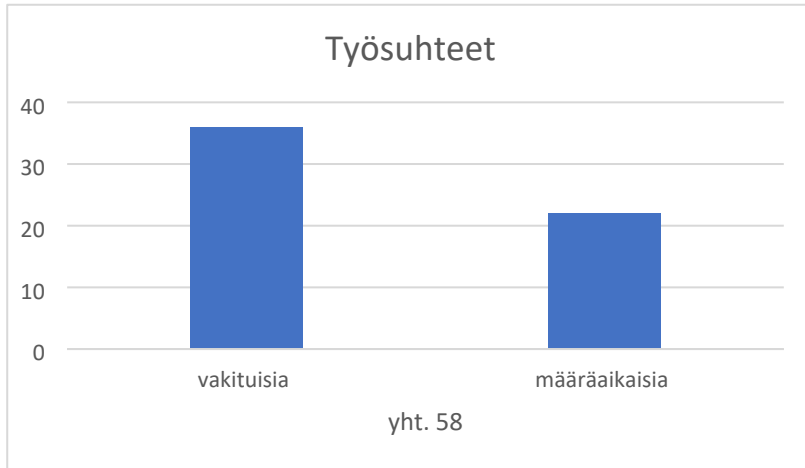
Lapin liitto on liittymisensä jälkeen osallistunut aktiivisesti Itämeren komission toimintaan, ja tätä aktiivista panosta jatketaan myös vuonna 2025. Yhteistyö- ja verkostorakenteessa mukana ovat sekä Lapin liiton virkamiehet että hallituksen edustajana toimiva Tanja Joonas.

Henkilöstösuunnitelma 2025–2027

Lapin liitossa työskenteli syys-lokakuun vaihteessa 2024 yhteensä 58 työntekijää, joista vakinaisia 36 ja määräaikaista 22. Luvuissa on mukana yksi perhevapaan sijainen.

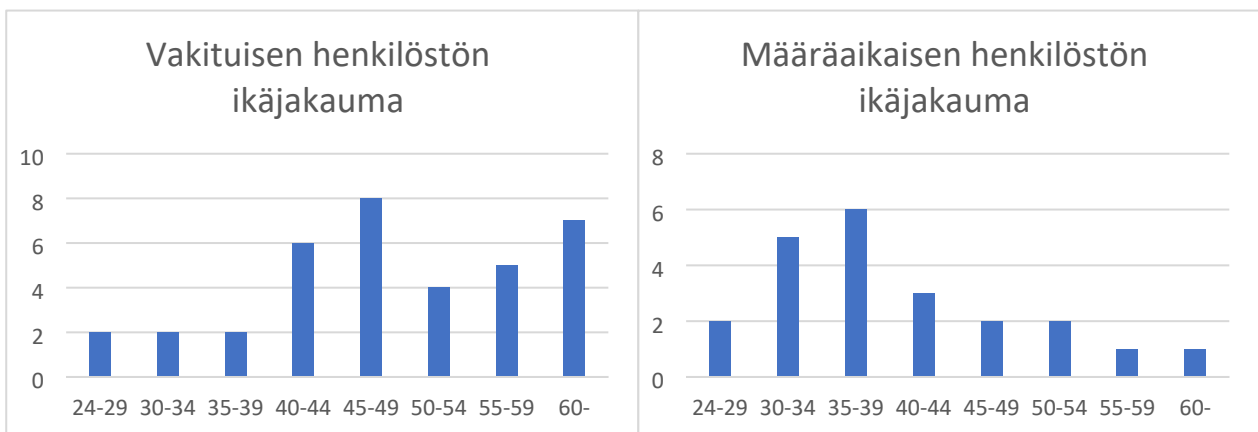
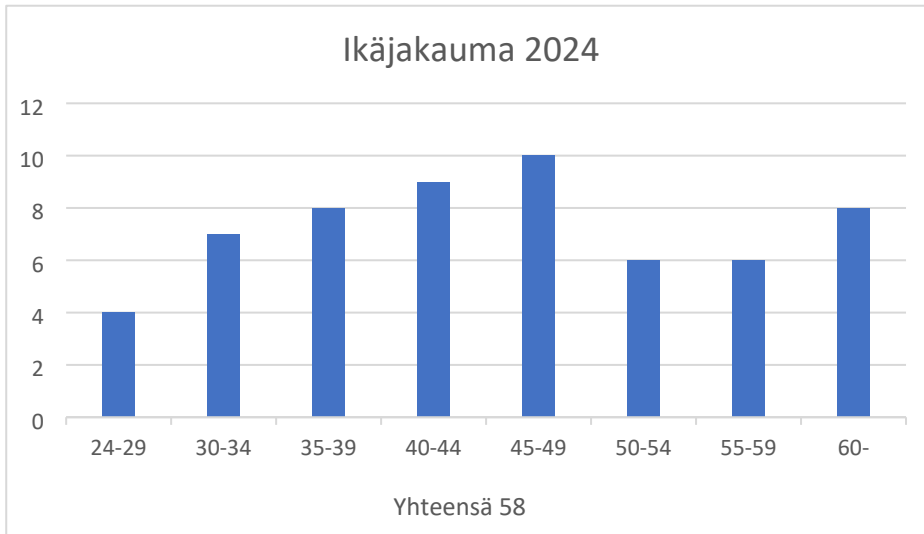

Määräaikaiset työntekijät työskentelevät pääosin hankkeissa, mutta myös sijaisina toisen tehtävän hoidon ja perhevapaiden ajan.

Alkuvuodesta 2025 henkilöstöstä on jäämässä kaksi työntekijää eläkkeelle. Lisäksi suunnittelukauden 2025–2027 aikana 5 henkilöä saavuttaa eläkeiän. Kolarctic CBC-ohjelman toiminnan loppumisen vuoksi ohjelman henkilöstön kanssa on käyty vuoden 2024 aikana yhteistoimintaneuvottelut. Yhteistoimintaneuvottelut koskivat viittä ohjelman työntekijää, joista kaksi on työllistynyt talon sisällä muihin tehtäviin ja yksi talon ulkopuolelle. Irtisanomisilmoitus annettiin kahdelle työntekijälle. Kolarctic CBC -ohjelmassa tehtävät päättyvät pysyvästi asteittain vuoden 2025 loppuun mennessä. Irtisanomisuhan alaisille työntekijöille on yhteistoimintamenettelyn aikana ja sen jälkeen tarjottu ja tullaan tarjoamaan työnantajavelvoitteiden mukaisesti ensimmäisinä avoimeksi tulevia työpaikkoja henkilön osaaminen ja kiinnostus huomioiden sekä mahdollisuutta kouluttautumiseen. Lisäksi irtisanottujen henkilöiden osalta työnantaja toteuttaa lakisääteiset velvoitteet.

Henkilöstömuutoksia aiheutui maakuntajohtajan siirryttyä heinäkuussa 2024 hoitamaan kansanedustajan tehtävää. Lapin liiton valtuusto valitsi 21.10.2024 pidetyssä kokouksessaan Lapin liiton vs. maakuntajohtajaksi Hannu Takkulan maakuntajohtaja Mika Riipin virkavapaan ajaksi.

Tehtävien vapautuessa eläköitymisen tai muun syyn vuoksi rekrytoinnin tarve tarkastellaan aina tapauskohtaisesti. Keskeisten tehtävien osalta pyritään rekrytoinnit suorittamaan siten, että eläkkeelle siirtyvä henkilö ja uusi tehtävään valittava voivat työskennellä tarvittaessa osittain yhtäaikaaisesti.

Lapin liiton henkilöstössä eniten on 45–49-vuotiaita. Samoin vakituksessa henkilöstössä eniten on 45–49-vuotiaita ja yli 60-vuotiaita. Määräaikaisista työntekijöistä eniten on 35–39-vuotiaita.

Lapin liitossa tehdään työtä neljässä, vastuualuejohtajan koordinoimassa tiimissä. Lisäksi maakuntajohtajan alaisuudessa toimii viestintäpäällikkö. Vastuualueiden henkilöstön määrä vaihtelee alkaneiden ja päättyneiden hankkeiden mukaan.

Vuonna 2024 kehittämisen ja rahoituksen vastuualueella on henkilöstön lukumäärä vähentynyt merkittävästi (14) edelliseen vuoteen (22) verrattuna, johtuen päättyneistä hankkeista ja Kolarcticin töiden vähentymisestä. Vaikuttamisen vastuualueella henkilöstö on puolestaan lisääntynyt uusien hankkeiden myötä.

	2023, yhteensä	2024, yhteensä	2024, vakituiset/määräaik.
Alueiden käyttö ja ympäristö	7	8	5/3
Hallinto ja talous	12	15	12/3
Kehittäminen ja rahoitus	22	14	11/3
Vaikuttaminen	14	19	7/12
Maakuntajohtaja	2	2	2/0

Tilanne lokakuussa 2023 ja 2024

Lapin liiton strategisen painopisteen toteuttaminen

Lapin liiton yksi strategisista painopisteistä 2025–2027 on sujuvan työnteon, yhteistyön ja työhyvinvoinnin edistäminen. Painopistettä toteutetaan vastualueiden määrittelemien tavoitteiden kautta sekä osana johtamista ja toiminnan kehittämistä. Suunnitelman toteutumista seurataan vuosittain henkilöstökertomuksen, kehityskeskusteluiden ja työhyvinvointikyselyiden avulla.

Ylläpidämme ja parannamme henkilöstön työhyvinvointia

Työhyvinvointikysely ohjaa työhyvinvoinnin kehittämistä

Lapin liiton toiminnan keskiössä on hyvinvoiva ja osaava henkilöstö. Henkilöstön työhyvinvointia kartoitetaan vuosittaisella työhyvinvointikyselyllä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Toukokuussa 2024 toteutetun kyselyn tulokset olivat jälleen positiiviset. Lapin liiton voimavaroja ovat hyvä työyhteisö ja ilmapiiri, työn joustavuus ja hyvät vaikutus- ja kehittymismahdollisuudet. Kuormitustekijöinä koettiin työ määrä, työstä palautuminen ja työnhallinta.

Henkilöstöetuudet

Lapin liitto tarjoaa monipuolisia etuja työntekijöilleen. Kaikki työntekijät saavat käyttöönsä lounasedun, liikunta- ja kulttuuriedun E-passilla sekä halutessaan työsuhdepyöräedun. Työntekijöillä on mahdollisuus hyödyntää fysioterapiaetua, jossa työnantaja osallistuu osaan kustannuksista.

Vuonna 2025 osallistumme työterveyspalveluiden kilpailutukseen tarkoituksena varmistaa laadukkaat ja kustannustehokkaat terveydenhuollon palvelut seuraaville vuosille. Työterveysyhteistyön tavoitteena on tarjota kattavat työterveyshuollon palvelut, jotka sisältävät niin ennaltaehkäiseviä palveluita kuin sairauden hoitoakin. Tavoitteena on edistää työntekijöiden jaksamista ja työelämän tasapainoa sekä lisätä Lapin liiton vetovoimaa työnantajana.

Työkyvystä huolehtiminen

Lapin liitossa pyrimme huomioimaan työntekijöiden yksilölliset tarpeet ja järjestämään työn tekemiselle mahdollisimman hyvät edellytykset. Tarkoituksenmukaiset työvälineet, joustava työaika sekä etätö mahdollistavat työskentelyn paikasta ja toimitiloista riippumatta. Työttömyysuhan alaisten, ikääntyneiden ja osatyökykyisten työntekijöiden työkykyä tuetaan joustavilla työaikajärjestelyillä ja työterveyshuollon palveluilla. Joustavat työaikajärjestelyt sisältävät mahdollisuuden osa-aikatyöhön, joustavan työajan ja etätömahdollisuuden. Lisäksi työnkuvaa voidaan tarvittaessa muuttaa tukemaan henkilön työssä jaksamista ja suoriutumista. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä voisi työskennellä laskennalliseen eläkeikänsä asti.

Työttömyysuhan alaisille työntekijöille tarjotaan ensimmäisenä sekä vakinaisia että hankkeissa avoimeksi tulevia työpaikkoja henkilön osaaminen ja kiinnostus huomioiden. Tarvittaessa tarjotaan myös mahdollisuus työnohjaukseen työterveyshuollon kautta. Työttömyysuhan alla olevien työntekijöiden kanssa käydään keskusteluissa läpi minkälaisesta koulutuksesta työntekijä hyötyisi jatkotyöllistymistä ajatellen.

Ammatillisen osaamisen kehittäminen

Lapin liitossa työntekijät ovat pääosin korkeasti koulutautuneita ja he ovat alansa vahvoja asiantuntijoita. Henkilöstömme vahvuuksia ovat asiantuntijuus ja jatkuva oppiminen. Työntekijämme omaksuvat helposti uudet työkalut ja pystyvät nopeasti mukautumaan muuttuvaan toimintaympäristöön.

Kannustamme henkilöstöä jatkuvaan oppimiseen ja tarjoamme tukea opintovapaan ja joustavien työaikajärjestelyjen muodossa niille, jotka tähtäävät tutkintoon tähtääviin koulutuksiin. Ammatillisen osaamisen koulutuksia voidaan tapauskohtaisesti suorittaa työaikana. Tutkintoon johtaviin koulutuksiin voi hakea opintovapaata.

Ammatillista koulutusta hankitaan pääasiassa ulkopuolisilta koulutuspalveluntarjoajilta. Muuta työtehtävien kannalta olennaista koulutusta (esim. tietojärjestelmät) järjestetään myös sisäisesti. Lisäksi henkilöstömme on aktiivinen jakamaan osaamistaan ja pitämään erilaisia tietoiskuja uusista työkaluista ja teknologioista, kuten esitysmateriaalin laatimisesta ja tekoälyn hyödyntämisestä työtehtävissä. Työyhteisössä kannustamme osaamisen jakamista ja hiljaisen tiedon välittämistä esimerkiksi henkilöstöpalaverissa ja tiimien sisäisissä työpalaverissa. Olemme myös saaneet hyviä tuloksia yhteistyöstä muiden maakuntaliittojen kanssa ja erilaisista verkostoista.

Henkilöstön nykyisen työtehtävän vaatimaa osaamista ja sen kehittämistä arvioidaan vuosittaisissa kehityskeskusteluissa. Lisäksi vapaamuotoiset keskustelut ja tiimipalaverit ovat osoittautuneet tärkeiksi jatkuvan osaamisen kehittymisen edistämiseksi.

Jatkamme joustavaa hybridityötä ja henkilöstön kohtaamisia

Lapin liitto tarjoaa erittäin joustavan hybridityömallin, joka mahdollistaa työskentelyn joko etänä tai toimistolla. Lisäksi on mahdollista jakaa työaika osiin. Tavoitteenamme on helpottaa työn ja

yksityiselämän yhteensovittamista, mahdollistaa työn sujuvuus ja pitää sairauspoissaolot kohtuullisina.

Työhyvinvointikyselymme tulokset osoittavat, että liiton hybridityömalli on joustava ja toimiva. Etätöiden määrän kasvaessa, haluamme edelleen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja hyvää työilmapiiriä. Tämän saavuttamiseksi järjestämme ja kannustamme työntekijöitämme järjestämään yhteisiä kohtaamisia työyhteisössä sekä vapaamuotoisia tapahtumia henkilöstölle mm. virkistysvoimien johdolla.

Toimitilojen kehittäminen

Lapin liiton toimitilat Hallituskadulla eivät vastaa enää liiton nykyisiä tarpeita, joten tiloja on yritetty myydä. Toimitilojen myynti on ollut odotetusti vaikeaa eikä tosiasiallisia ostajia ole ollut liikkeellä. Tilojen myyntiä jatketaan edelleen, mutta myynnin ohessa nykyisiä tiloja pyritään mahdollisuuksien mukaan kehittämään vastaamaan monipaikkatyön tarpeita, lisäämään työhyvinvointia sekä organisaation vetovoimaa.

Ohjeet ja suunnitelmat tukevat työhyvinvointia

Työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden edistämistä ohjaa ja toiminnan tukena ovat mm. vuonna 2023 hyväksytty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä työterveysyhteistyön suunnitelma 2023–2025. Vuonna 2025 päivitetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä varhaisen tuen malli, työsuojelun toimintaohjelma sekä käyttöönotamme turvallisen tilan toimintaohjeet toiminnassamme mukaan lukien sidosryhmätilaisuudet.

Päivitettäviin ohjeisiin kuuluu myös Lapin liiton muistamissääntö. Muistamissäännön tarkoituksena on henkilöstön tasapuolinen huomioiminen esimerkiksi merkkipäivinä. Työterveyshuollon kilpailutuksen myötä päivitettäväksi tulee myös työterveysyhteistyön suunnitelma mahdollisen uuden palveluntarjoajan myötä.

Työhyvinvointia tukemaan ja työntekoa sujuvoittamaan on laadittu myös säännöllisesti päivitettävä tietopaketti Lapin liiton henkilökunnalle, jossa kerrotaan kattavasti henkilöstöasioista ja liiton käytänteistä.

Kehitämme johtamista ja palkkausjärjestelmää

Oikeudenmukaisen ja kannustavan palkkausjärjestelmän kehittäminen

Lapin liitto uudisti palkkausjärjestelmänsä tehtäväkohtaisten palkkojen osalta 1.6.2023 alkaen ja henkilökohtaisten lisien osalta 1.6.2024 alkaen. Uudistus toteutettiin yhteistyössä henkilöstön kanssa ja tavoitteena oli tehdä palkkausjärjestelmästä läpinäkyvämpi, oikeudenmukaisempi ja joustavampi. Kannustava ja oikeudenmukainen palkkausjärjestelmä on tärkeä osa liiton kilpailukykyä yhä koventuvassa kilpailussa osaavasta työvoimasta ja lisää kiinnostavuutta

työnantajana. Palkkauksen oikeudenmukaisuus ja läpinäkyvyys vaikuttaa positiivisesti organisaation pitovoimaan ja työnantajakuvaan.

KVTES:n osalta on menossa työmarkkinaneuvottelut tasopalkkajärjestelmästä. Tasopalkkajärjestelmä korvaisi työn vaativuuden arviointiin perustuvan järjestelmän ja tasopalkka tehtäväkohtaisen palkan. Mikäli neuvotteluiden tuloksena tasopalkkajärjestelmä tulee vuonna 2025 valtakunnallisesti käyttöön, se voi aiheuttaa muutoksia Lapin liiton palkkausjärjestelmäänkin.

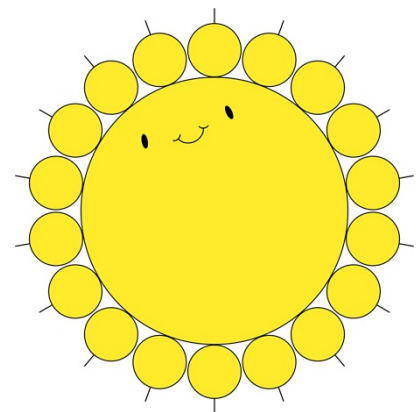
KVTES:n piiriin kuuluvan työnantajan on käytettävä henkilökohtaisiin lisiin vähintään 1,3 % laskettuna kunnan/kuntayhtymän palveluksessa olevan KVTES:n piiriin kuuluvan henkilöstön tehtäväkohtaisten palkkojen yhteismäärästä. Lapin liitossa tämä tarkistus suoritetaan vuosittain alkuvuodesta.

Lapin liitto on houkutteleva työnantaja

Tuoreimman työhyvinvointikyselyn mukaan henkilöstöstämme 100 prosenttia suosittelee Lapin liittoa työnantajana. Hakijoita avoinna oleviin tehtäviin on ollut mukavasti ja rekrytoinnit ovat vahvistaneet mainettamme houkuttelevana työnantajana. Tulevaisuuden tavoitteenamme on pyrkiä rekrytointien avulla kohti monimuotoisempaa työyhteisöä. Monimuotoisemman työyhteisön saavuttamisessa meitä auttaa avoin ja toisia kunnioittava työilmapiirimme, jossa otamme työntekijät ihmisinä vastaan taustoista välittämättä. Joustava hybridityö osaltaan mahdollistaa työn tekemisen maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja voi mahdollistaa työskentelyn fyysisiä rajoitteita omaavalle henkilölle.

Jatkamme edelleen ponnisteluja varmistaaksemme, että säilytämme positiivisen työnantajaimagon ja houkuttelemme osaavia hakijoita myös tulevaisuudessa. Kehitämme jatkuvasti rekrytoinnin toimintamalleja sekä panostamme henkilöstömme työhyvinvointiin varmistaaksemme positiivisen työnantajaimagon säilymisen. Vuonna 2024 olemme päivittäneet ja yksinkertaistaneet rekrytointiprosessejamme ja ottaneet käyttöön Kuntarekryn. Kuntarekry on lisännyt rekrytointiemme näkyvyyttä ja sujuvoittanut rekrytointien läpiviemistä.

Tätä kehitystyötä jatkamme edelleen. Uskomme, että hyvä rekrytointikokemus, vahva perehdytys, ja osaamisen korkea taso edistävät työhyvinvointia, työssä sitoutumista ja tehokkuutta.

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2027

Yleisperustelut

Lapin liiton vuoden 2025 talousarvion laadinta perustuu vuoden 2023 tilinpäätökseen sekä toteumaan 31.5.2024. Talousarvion laadinnassa huomioidaan seuraavat muutokset liiton talouteen.

KVTES:n sopimuskausi päättyi 28.2.2022. Uusi sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025. Kunnallisen **palkkaratkaisun** vaikutukset Lapin liiton talouteen ovat olleet vuosina 2023 ja 2024 noin 105 203 euroa, mikä on tarkoittanut 5,62 prosentin kustannusten nousua. Kunta-alan haastavan taloudellisen tilanteen johdosta valtuusto päätti syyskokouksessaan 2023, että vuoden 2024 budjettia korotettiin 4,5 %, jolla palkkaratkaisujen kustannukset saatiin osittain katettua. Yleistä kustannusten nousua ei ole huomioitu Lapin liiton budjetissa useisiin vuosiin. Esimerkiksi työterveyshuollon kustannukset ovat nousseet viime vuosien aikana hintojen nousun sekä ennalta ehkäisevien palvelujen lisääntyneen käytön vuoksi. Kunta-alan nykyinen sopimus päättyy 30.4.2025. Vuodelle 2025 palkkakustannuksiin tulee sopimuksen mukaisesti 2 * 0,40 prosentin korotus. Uuden kunta-alan sopimuksen myötä voi tulla muita korotuksia, joita talousarviossa ei ole huomioitu. Lisäksi henkilövaihdokset vuosina 2024 ja 2025 aiheuttavat lisäkustannuksia. Vajetta jäi sekä palkkojen että muiden kustannusten osalta vuoden 2024 budjettiin edelleen 31 600 euroa eli 1,15 %. Palkkakustannusten nousu vaikuttaa edelleen tulevien vuosien budjettiin, mikä on huomioitu talousarvion laskennassa.

Lapin liiton budjetoinnissa ei ole aikaisempina vuosina tehty korotuksia **yleisen kustannustason nousun** takia, vaikka inflaatio on ollut viimeisimpinä vuosina jopa kuusi–seitsemän prosenttia. Vuodelle 2025 inflaation arvioidaan olevan 2,2 %, mikä tarkoittaisi Lapin liiton budjetissa noin 23 000 euroa (ilman FEMiä).

Lapin liitossa on valmisteltu maakuntavaltuustossa tehdyn aloitteesta **nuorisovaltuustotoiminnan** käynnistämistä yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen kanssa. Mikäli valtuusto päättää, että nuorisovaltuustotoiminta käynnistetään, on sen vuosikustannus noin 12 000 €. Lapin kuntien tekemästä päätöksestä House of Laplandin toiminnan alasajamiseksi johtuen Lapin liitolle on mahdollisesti siirtymässä **lapland.fi-verkkosivusto**, jonka domain kuuluu Lapin liitolle. Tästä aiheutuvat, pelkästään sivun ylläpitoon (ei palkkakustannuksiin) liittyvät kustannukset liitolle tulevat jatkossa olemaan noin 10 000 € vuodessa. Lisäksi vuonna 2025 tulee varautua **kuntavaalien** jälkeiseen edustajainkokoukseen sekä maakuntahallituksen, -valtuuston ja tarkastuslautakunnan uudelleen organisoitumisen kustannuksiin, mahdollisiin koulutuksiin sekä opintomatkoihin. Myös Lapin liiton **toimitilat** edellyttävät muutoksia, mikäli toimitilojen myynti ei etene. Kustannuksia syntyy myös Lappi-sopimuksen 2026–2029 työstämisestä laajasti alueen toimijoita osallistaen. Lisäksi koko maakunnan kattava vaihemaakuntakaavoitus tulee edellyttämään resursseja.

Lapin liiton talousarvion osalta on siis selkeitä korotuspaineita. Toisaalta Lapin liiton alla toiminut kuntien erikseen rahoittama TYP-palvelu (työllistämistä edistävä monialainen yhteispalvelu) siirtynee vuoden 2025 alusta Lapin hyvinvointialueelle. TYP-toimintaan on vuodelle 2024 budjetoitu 83 105 €. Edellä mainituiden korotustarpeiden vuoksi esitetään, että TYP-toimintaan aikaisemmin kohdennetut kustannukset kohdistetaan kattamaan mm. edellä mainittuja toiminnan kustannuksia ja näin ollen vuoden 2025 budjettiin ei tehdä korotuksia, vaan Lapin liiton kokonaisbudjetti pidetään vuoden 2024 talousarvion mukaisena.

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Lapin liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa on esitetty Lapin liiton toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi eri tulosalueille osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit. Lapin liiton talousarvio jakautuu käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosaan. Investointiosaan budjetoidaan palkkaohjelman käyttöönottoprojektin arvioidut kustannukset, jotka jaksotetaan neljälle vuodelle.

Lisäksi vuoden 2024 tilinpäätöksessä jouduttaneen tekemään arvonalennuskirjaus myynnissä olevien toimitilojen osalta. Tilojen kirjanpitoarvo on 420 356,34 € ja sisäilmaremontin lainojen yhteenlaskettu määrä 31.8.2024 on 310 315,68 €, yhteensä 730 672,02 €. Tilojen tämänhetkinen myyntihinta on 570 000 €, joten erotusta on 160 672,02 €. Arvonalennuksen määrä arvioidaan tilinpäätöksessä. Kirjaus aiheuttanee alijäämäisen tilinpäätöksen, mikä vaikuttaa myös vuoden 2025 taloudellisten tavoitteiden toteutumiseen.

Käyttötalousosasta ilmenee koko liiton toiminnan kustannusrakenne pääluokittain ja se on esitetty myös vastuualueittain. Tuloslaskelmaosassa on kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulorahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviossa nimetään tilivelvolliset viranhaltijat vastuualueittain. Vastuualuejohtajat ovat tilivelvollisia kustannuspaikkojensa osalta.

Tilikauden tunnusluvut

Lapin liiton vuoden 2025 budjetti on 3 440 200 €, josta kuntarahoituksen osuus on 2 749 500 €. Muut tuotot muodostuvat FEM2025-tapahtumasta, työterveyshuollon korvauksesta, autopaikkojen vuokratuotoista, sisäisistä palvelumaksuista sekä muutamien alueen organisaatioiden rahoituksesta Brysselissä sijaitsevan Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston ylläpitoon.

Henkilöstökulut ovat 1 927 672 € eli hieman pienemmät kuin edellisenä vuotena, koska työllisyyspalvelujen palkkakustannukset jäävät pois vuodelta 2025. Vuodelle 2025 ei ole budjetoitu palkankorotuksia eivätkä mahdolliset yleiskorotukset ole vielä tiedossa, koska sopimuskausi päättyy 30.4.2025. Muiden menojen suurin lisäys edelliseen vuoteen verrattuna on FEM2025-tapahtuman kustannukset.

TALOUSARVIO 2025 JATALOUSSUUNNITELMAT 2026 -2027

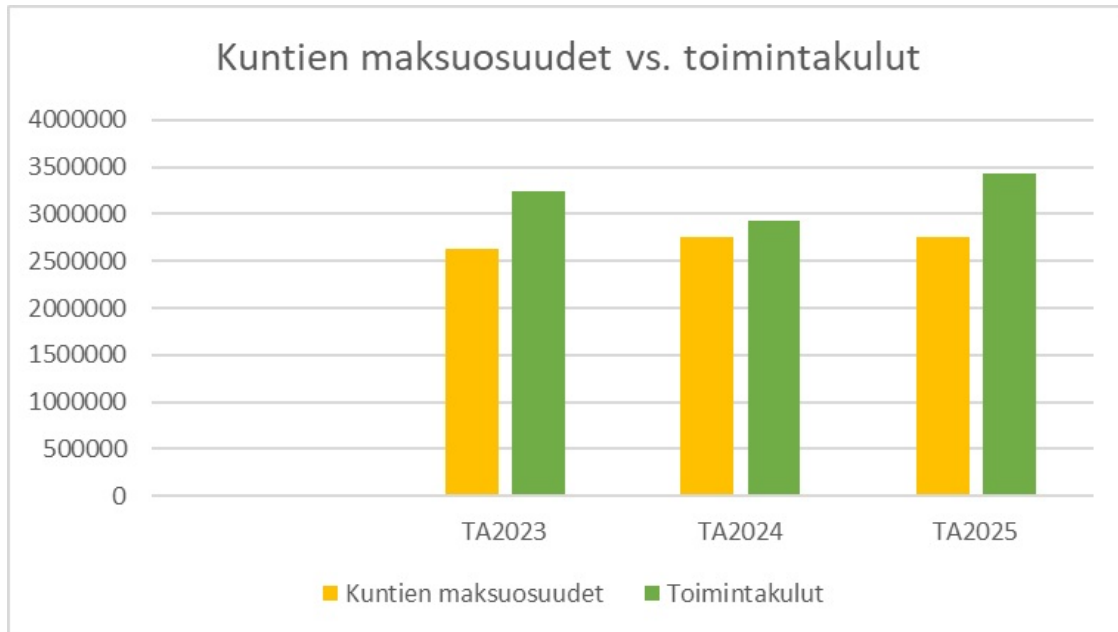
KÄYTTÖTALOUSOSA	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot			
Kuntien maksuosuudet	2 749 500	2 799 500	2 799 500
Korkotuotot	24 000	22 750	21 000
Muut toimintatuotot	666 700	64 500	700 000
Toimintatuotot yhteensä	3 440 200	2 886 750	3 520 500
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	1 927 672	1 934 000	1 950 000
Palvelujen ostot	1 303 644	765 500	1 398 750
Aineet ja tarvikkeet	50 689	51 000	53 000
Vuokrat ja muut kulut	146 945	125 000	107 500
Poistot	11 250	11 250	11 250
Toimintakulut yhteensä	3 440 200	2 886 750	3 520 500

INVESTOINTIOSA	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Palkkaohjelman käyttöönottoprojekti				
*kustannusarvio 45 000 €				
Investointimenot	11 250	11 250	11 250	11 250
Rahoitusosuudet	11 250	11 250	11 250	11 250

Päivitetty 8.11.2024

Talousarvio 2025 vastuualueittain	Yhteensä €	LM-hallinto	Maakunta- johtaja ja viestintä	Hallinto ja talous	Kehittä- minen ja rahoitus	Alue- suunnittelu	Vaikuttaminen ja FEM 2025
Toimintatuotot							
Kuntien maksuosuudet	2 749 500	211 400	325 824	819 196	418 365	549 794	424 921
Alijäämä/ylijäämä							
Korkotuotot	24 000			24 000			
Muut toimintatuotot	666 700	26 000		40 700			600 000
Toimintatuotot yhteensä	3 440 200	237 400	325 824	883 896	418 365	549 794	1 024 921
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	1 927 672	68 164	234 952	482 667	338 104	405 455	398 330
Palvelujen ostot	1 303 644	162 936	88 282	267 580	74 056	127 914	582 876
Aineet ja tarvikkeet	50 689	3 600	1 000	11 889	800	10 400	23 000
Vuokrat ja muut kulut	146 945	2 700	1 590	110 510	5 405	6 025	20 715
Poistot	11 250			11 250			
Toimintakulut yhteensä	3 440 200	237 400	325 824	883 896	418 365	549 794	1 024 921

Päivitetty 8.11.2024

BUDJETTIMUUTOKSET 2025 - 2023

	TA2023	TA2024	TA2025
Toimintatuotot			
Kuntien maksuosuudet	2 631 100	2 749 500	2 749 500
Korkotuotot			24 000
Muut toimintatuotot	616 770	65 500	666 700
Toimintatuotot yhteensä	3 247 870	2 815 000	3 440 200
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	1 854 427	1 976 295	1 927 672
Palvelujen ostot	1 218 125	775 183	1 303 644
Aineet ja tarvikkeet	48 868	44 561	50 689
Vuokrat ja muut kulut	126 450	128 961	146 945
Poistot			11 250
Toimintakulut yhteensä	3 247 870	2 925 000	3 440 200

Päivitetty 8.11.2024

Jäsenkuntien maksuosuudet 2025

Nimi	Kunnallis- ja yhteisöverosuus 2023	%	Maksuosuus 2025	Maksuosuus 2024 € (sis. TYP)	Muutos € 2025-2024
Enontekiö	3 174 344	0,9455 %	25 997	25 136	861
Inari	11 154 518	3,3226 %	91 354	106 688	-15 334
Kemi	40 442 472	12,0465 %	331 217	324 212	7 005
Kemijärvi	12 479 134	3,7171 %	102 202	102 840	-638
Keminmaa	15 857 028	4,7233 %	129 867	135 412	-5 545
Kittilä	15 698 804	4,6761 %	128 571	113 304	15 267
Kolari	6 389 422	1,9032 %	52 328	54 756	-2 428
Muonio	4 618 877	1,3758 %	37 828	38 237	-409
Pelkosenniemi	1 775 571	0,5289 %	14 542	14 068	474
Pello	5 484 160	1,6335 %	44 914	45 979	-1 065
Posio	4 766 462	1,4198 %	39 037	38 097	940
Ranua	4 186 608	1,2471 %	34 288	37 149	-2 861
Rovaniemi	127 939 051	38,1088 %	1 047 800	1 033 918	13 882
Salla	4 977 102	1,4825 %	40 762	43 788	-3 026
Savukoski	2 128 840	0,6341 %	17 435	17 968	-533
Simo	5 542 869	1,6510 %	45 395	44 939	456
Sodankylä	18 617 664	5,5456 %	152 476	135 003	17 473
Tervola	4 298 757	1,2805 %	35 206	37 383	-2 177
Tornio	38 941 357	11,5993 %	318 923	336 103	-17 180
Utsjoki	1 951 421	0,5813 %	15 982	16 636	-654
Ylitornio	5 296 393	1,5776 %	43 377	47 886	-4 509
	335 720 854	100,00 %	2 749 500	2 749 500	0

Lähde: Verohallinto TIL N181 4.11.2024

Jäsenkuntien maksuosuudet päivitetty 8.11.2024

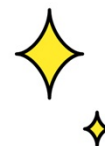
Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta

Lapin liiton sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksen mukaan sisäinen valvonta on osa kaikkea johtamista ja se on työväline, jonka avulla voidaan arvioida asetettujen tavoitteiden toteutumista, tuloksellisuutta, toimintaprosesseja sekä riskejä. Sisäisen valvonnan avulla voidaan varmistaa, että Lapin liiton toiminta noudattaa hallintolain (434/2003) 2 luvun mukaisia hyvän hallinnon perusteita. Riskienhallinta on merkittävä osa sisäistä valvontaa, sillä sen avulla voidaan ennaltaehkäisevästi turvata Lapin liiton toiminta tunnistamalla organisaatiota uhkaavat riskit.

Lapin liiton **sisäisen valvonnan suunnittelujärjestelmä** muodostuu talousarviosta, taloussuunnitelmasta, käyttösuunnitelmista sekä kehityskeskusteluista. Taloussuunnitelman yhteyteen liittyy kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. **Sisäisen valvonnan seurantajärjestelmä** muodostuu puolestaan toimintakertomuksesta, tilinpäätöksestä, osavuosikatsauksesta ja kehityskeskusteluista. Toimintakertomuksen yhteyteen sisältyy analyysi riskienhallinnasta sekä arvioidaan toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Vuoden 2025 suunniteltuun toimintaan liittyvät riskit kartoitetaan toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä vastuualueittain. Riskikartoituksen yhteydessä määritellään riskeittäin riskiluku, jonka perusteella voidaan tarvittaessa ryhtyä tarkempiin toimenpiteisiin riskin ehkäisemiseksi laatimalla riskistä tarkempi riskikuvaus. Tarkemmat riskikuvaukset käydään läpi vastuualueittain yhdessä henkilöstön kanssa. Riskikuvaukset viedään tiedoksi Lapin liiton johtoryhmälle. Tavoitteena on jatkuvasti kehittää omia toimintatapoja, jotta tunnistetut riskit eivät toteutuisi tai niiden vaikutusta voitaisiin heikentää.

Riskianalyysi laaditaan alustavasti osavuosiraportoinnin laadinnan yhteydessä alkusyksystä. Toimintakertomuksen yhteydessä laaditaan lopullinen riskianalyysi toimintavuoden riskien toteutumisesta samalla, kun arvioidaan toiminnan tavoitteiden toteut

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vuoden 2025 toiminnan suunnittelun riskikartoituksessa keskeisenä haasteena ovat nousseet esiin sekä taloudelliset että henkilöstöresurssien rajallisuus, mikä haastaa toiminnan jatkuvuuden niin toimintaympäristön kuin organisaation sisäisissä muutoksissa. Lainsäädännön vaatimukset ja edellytykset organisaatiolle kasvavat jatkuvasti. Pienen vaikkakin ketterän organisaation haasteena on vastata näihin lainsäädännöstä tuleviin vaatimuksiin. Lapin liitossa olemassa olevia toimintatapoja arvioidaan ja prosesseja sopeutetaan jatkuvasti toiminnan tarpeisiin. Kuitenkin on huomioitava, että Lapin liiton käytössä olevat resurssit riittävät hoitamaan liitolle kuuluvat tehtävät nykylaajuudessa, mutta mahdollisten uusien tehtävien tai vastuiden haltuunotto tulee edellyttämään lisäresursseja sekä talouden että henkilöstön osalta.

Lapin liiton toimintaympäristö on suurten muutosten keskellä. Talouden epävarmuus, kuntien haastava taloustilanne ja maailman poliittinen epävakaus vaikuttavat merkittävästi toimintaan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on nostanut energian- ja raaka-aineiden hintoja sekä kääntänyt toimintapainopistettä kohti huoltovarmuusnäkökulmia. Lapin liiton on varauduttava näihin muutoksiin ja kehityttävä muuttuvan ympäristön mukana. Lisäksi kansallisen ja EU-tason poliittisen päätöksenteon muutokset ja linjaukset voivat aiheuttaa tarpeen nopeille reaktioille ja toimintatapojen muutoksille.

Muutokset toimintaympäristössä voivat johtaa myös maineriskiiin, mikäli Lapin liitto ei kykene sopeutumaan ympäröiviin muutoksiin riittävän ketterästi. Yhteistyön merkitys alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla korostuu entisestään. Yhteistyöverkoston ylläpito ja osaamisen jatkuva kehittäminen ovat kriittisiä maakuntaliiton roolin, vaikuttavuuden ja toimintakyvyn säilyttämiseksi muuttuvissa olosuhteissa.

